

# MACARİSTAN PAZAR BİLGİLERİ



**T.C.**  
**Ticaret Bakanlığı**  
**Dış Temsilcilikler ve Uluslararası Etkinlikler**  
**Genel Müdürlüğü**

## İçindekiler

1.	DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI .....	2
2.	PAZARIN ÖZELLİKLERİ.....	14
3.	ÖNEMLİ SEKTÖRLER .....	19
4.	PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER .....	25
5.	ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER.....	27

# 1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

## Dış Ticaret Politikası

Macaristan, 2004 yılında Avrupa Birliği'ne (AB) tam üye olmasının ardından Dış Ticaret Politikası dahil olmak üzere Avrupa Birliği'nin diğer tüm ortak politikalarıyla beraber ortak ticaret politikasını da üstlenmiŐ ve AB'nin ortak gümrük tarifelerini uygulamaya koymuŐtur. Avrupa Birliği üyesi bir ülke olarak diğer üye ülkeler gibi Ortak Ticaret Politikasının en önemli aracını teşkil eden Ortak Gümrük Tarifelerini (OGT) uygulamaktadır.

### Avrupa Birliği Ortak Dış Ticaret Politikası

Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkeler arasında tesis edilen Gümrük Birliği çerçevesinde, üye ülkeler üçüncü ülkelerden ithalatta ortak kurallar uygulamaktadır.

Bu çerçevede, ticaret politikası münhasıran Avrupa Birliği'nin yetki alanına girmekte ve "Ortak Ticaret Politikası (OTP)" olarak adlandırılmaktadır. OTP, ortak gümrük tarifeleri; çok taraflı, bölgesel ve ikili ticaret anlaşmaları; üçüncü ülkelere uygulanan tek taraflı tavizler ve ticari savunma araçlarını kapsamaktadır. OTP çerçevesinde, mal ticaretinin yanı sıra hizmetler, ticaretle bağlantılı fikri mülkiyet hakları ve doğrudan yabancı yatırımlar AB'nin münhasır yetki alanında yer almaktadır.

Bu doğrultuda:

AB üyesi ülkelere ortak gümrük tarifesi ve ticari savunma araçları uygulanmakta olup, ürünlere uygulanan gümrük vergileri ve varsa, ürünler üzerinde bulunan ticari savunma araçlarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir.

([https://ec.europa.eu/taxation\\_customs/dds2/taric/taric\\_consultation.jsp?Lang=en](https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en) )

Ayrıca, AB tarafından üçüncü ülkelere karşı yürütölen ve tamamlanan dumping, sübvansiyon ve korunma önlemleri soruŐtırmalarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir.

(<https://trade.ec.europa.eu/tdi/index.cfm>)

AB, ikili ticaret anlaşmaları bağlamında aktif bir ticaret politikası izlemektedir. AB tarafından yeni nesil Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA) ile mal ticaretinin yanı sıra, hizmetler, kamu alımları, fikri mülkiyet hakları, sürdürülebilir kalkınma gibi ticaret ile ilgili alanları da içeren kapsamlı STA'lar müzakere edilmekte ve akdedilmektedir. AB'nin STA'ları hakkında detaylı bilgiye aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/negotiations-and-agreements/>)

AB, GenelleŐtirilmiŐ Tercihler Sistemi (GTS) kapsamında GeliŐme Yolundaki Ülke ve En Az Gelişmiş Ülkelere (EAGÜ) belirli dönemler için geçerli olacak şekilde tek taraflı olarak vergi tavizleri sağlamaktadır. Halihazırda uygulanan GTS Rejimi, düşük ve düşük orta gelirli ülkeler için gümrük tarifelerini tamamen ya da kısmen kaldıran Standart GTS Rejimi; sürdürülebilir kalkınma ve iyi yönetişimin sağlanmasını teşvik etmek üzere GTS Rejimi ekinde sayılan Uluslararası Konvansiyonları onaylamaları ve uygulamaları şartıyla geliŐmekte olan ülkeler için tarifeleri sıfırlayan GTS + ve silah ve mühimmat hariç olmak üzere en az gelişmiş ülkelere gelen diğer malların vergisiz ve kotasız olarak AB pazarına girmesine imkan tanıyan Silahlar Hariç Her Őey (Everything But Arms-EBA) düzenlemelerini içermektedir. Güncel GTS yararlanıcısı ülkelerin listesine aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/development/generalised-scheme-of-preferences/>)

Avrupa Birliği üyeliği Macaristan'ın iç uygunluk değerlendirme sisteminin zorunlu modernizasyonunu ve Birliğin sistemleriyle uyumlaştırmayı gerektirmiştir. AB'nin Ortak Ticaret Politikası ile ilgili Macar Ulusal Yetkili Otoritesinin yerine getirdiği görevleri (denetim/kontrol/lisanslama/vb) <https://mkeh.gov.hu/megfeleloseg> adresinden ulaşılabilir.

## **Gümrük Vergileri**

Macar gümrük mevzuatı ve politikaları AB mevzuatı ile tamamen uyumlu hale getirilmiştir.

01/01/2018 itibariyle, AB gümrük mevzuatı aşağıdaki ana düzenlemelerden oluşmaktadır:

- Avrupa Parlamentosu ve Konseyin 952/2013 sayılı ve Birlik Gümrük Kanunu'nu belirleyen Yönetmelik.
- Birlik Gümrük Kodunun belirli hükümleri ile ilgili ayrıntılı kurallar konusunda Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin 952/2013 numaralı Yönetmeliğini (AB) tamamlayan Komisyon Tebliğ Yönetmeliği (AB) 2015/2446.
- Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin 952/2013 Sayılı Tüzüğünün (AB) Birliğin Gümrük Kanunu'nu belirleyen belirli hükümlerinin uygulanmasına ilişkin ayrıntılı kuralları belirleyen 2015/2447 sayılı Komisyon Uygulama Yönetmeliği.
- Elektronik sistem olarak henüz faal olmayan Birlik Gümrük Kanununun belirli hükümleri için geçiş kurallarına ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin 952/2013 sayılı Tüzüğünü tamamlayan ve Yetki Yönetmeliği (AB) 2015/2446'yı değiştiren 2016/341 No'lu Komisyon Tebliğ Yönetmeliği (AB).
- Gümrük vergilerini hafifleten Topluluk sistemi kuran 1186/2009 / EEC sayılı Konsey Tüzüğü.  
Tarife ve istatistiki sıralama ve Ortak Gümrük Tarifesine ilişkin 2658/87 / EEC sayılı Konsey Tüzüğü.

Genel kural olarak, uygunsuzluk dolayısıyla gümrükleme eksikliği, gümrük vergisi açığının %50'sine kadar gümrük cezası gerektirmektedir.

## **İç Vergiler ve Oranları**

Macaristan'da vergilendirme ve finans konularında yetkili birim olan NAV (Nemzeti Adó- és Vámhivatal = National Tax and Customs Authority) <http://www.nav.gov.hu/> adresinde yer alan web sayfasından vergilendirmeye dair tüm detaylı bilgiler temin edilebilecektir. Halihazırda söz konusu sayfa Macarca dilinde olup, sayfanın İngilizce ve Çince dillerine çevirisi de sağlanmaktadır.

### **• Katma Değer Vergisi (KDV) (AFA):**

KDV, malların satışı ve hizmetlerin temini üzerine ödenir. Malların ithalatı, malların Topluluk (AB) içi satın alımları ve vergilendirilebilen yabancı kişiler tarafından vergilendirilebilen Macar kişilere verilen belirli hizmetlerin satın alınması üzerine KDV ödenmektedir.1 Ocak 2017'den itibaren yeni KDV oranları yürürlüğe girmiştir. Macaristan sınırları içinde mal veya hizmet tedarik eden tüm işletmelerin KDV ödemesi yapması gerekmektedir. Küçük işletmeler belli koşullar altında KDV muafiyetine tabidirler.

Macaristan'da 4 çeşit KDV oranı uygulaması bulunmaktadır:

- Macaristan'daki genel vergi oranı yüzde 27'dir. Genel vergi oranına ek olarak, iki indirimli vergi oranı da (yüzde 5 ve 18) uygulanır.
- Yüzde 18 vergi oranı; diğerlerinin yanı sıra süt ürünleri ve tahıl, mısır, un, nişasta veya süt kullanılarak yapılan ürünler, ticari konaklama hizmetleri ve yalnızca ara sıra açık hava etkinliklerine erişim sağlayan hizmetler için geçerlidir.
- Yüzde 5 vergi oranı; diğerlerinin yanı sıra, tıp, tıbbi cihazlar, kitaplar, e-kitaplar, dergiler, domuzlar, sığırlar, koyunlar ve keçiler, kümes hayvanları, balık, kuşların yumurtaları, süt (anne sütü hariç), bölgesel ısıtma için geçerlidir restoranlarda servisler, internet hizmetleri ve catering ve özel fonksiyonlarda sahne sanatçılarının enstrümantal canlı müzik hizmetleri, turizm/ konaklama hizmetleri (01/01/2018'den itibaren %18'den %5'e düşürülmüştür).
- Yüzde 0 vergi oranı; Radyo, televizyon, posta ve finansal hizmetler gibi bazı işlemler için
- **Gelir Vergisi:**  
1 Ocak 2017 tarihinden itibaren getirilen yeni düzenleme ile yıllık gelir vergisi %15 olarak belirlenmiştir.2018 yılında da bu oran devam edecektir.
- **Kurumlar Vergisi:**  
Kurumlar vergisi oranı, 2016 yılına kadar, firmaların vergiye tabi gelirlerinin beş yüz milyon forinte kadar olan kısmı için % 10, beş milyon forintın üstü için %19 olarak uygulanmıştır. 2017 yılında kurumlar vergisi oranı %9'a düşürülmüştür.2020 yılında da bu oran devam edecektir.
- **ÖTV, Özel Tüketim Vergisi, (Excise Duties):**  
Macaristan tarafından, alkol ve alkollü içecekler, tütün ürünleri ve bazı yakıt ürünlerinde değişen oranlarda özel tüketim vergisi uygulanmaktadır. Macar yasalarına göre, içeriğinde en az % 1,2 oranında alkol bulunan içecekler "alkollü içecek" kabul edilmektedir.

Ulusal Vergi ve Gümrük İdaresi Kurumu (NAV), ÖTV'den (ve özel damıtıcıların özel tüketim vergisi için Belediye Vergi Makamları ) sorumludur. Avrupa Birliği'nin özel tüketim kuralları Macaristan'da uygulanmaktadır. Mineral yağlar, alkol ve alkollü içecekler, bira, şaraplar, köpüklü şaraplar, ara alkollü ürünler, tütün ürünleri özel tüketim vergisine tabidir.

ÖTV oranları aşağıdaki gibidir:

- Mineral yağlar: Ham petrolün dünya pazar fiyatına ve madeni yağ türüne bağlı olarak, bin litre başına HUF 110,350 ila HUF 129,200 veya bin kilogram için HUF 4,655 ila 116,000 HUF.
- Alkol ürünleri: Hektolit saf alkol için 333,385 HUF. Özel damıtmalarda üretilen alkollü içecekler ve sözleşmeli damıtma için özel kurallar uygulanır.

- Bira: Alkol derecesi başına ve hektolitre başına 1,620 HUF, mikro bira fabrikasında üretilen bira için alkol derecesi ve hektolitre başına HUF 810.
- Şaraplar: Üzüm şarapları ve belirli üzüm şarapları ve köpüklü su karışımı için HUF 0; Diğer meyve türlerinden yapılan şaraplar için hektolitre başına 9,870 HUF.
- Köpüklü şaraplar: Hektolitre başına 16.460 HUF.
- Ara alkollü ürünler: Hektolitre başına 25.520 HUF.
- Sigaralar: Bin sigara başına 16,200 HUF, ilaveten perakende satış fiyatının %25'i, ancak bin sigara için en az 28,800 HUF ödenmesi gerekir. Sigara başına vergi matrahı da sigaranın uzunluğuna (filtre olmadan) bağlıdır. Sigaranın uzunluğu 8 cm -11 cm arasında ise iki kat, uzunluğu 11 cm -14 cm arası ise üç kat ödenmesi gerekmektedir.
- Purolar ve sigarillolar: Perakende fiyatın% 14'ü, ancak bin puro veya sigarillo için en az 4.220 HUF.
- İnce kesilmiş tütün: Kilogram başına 16.200 HUF.
- Diğer tütün: Kilogram başına 16.200 HUF.
- Sıvı dolumu: Mililitre başına HUF 55.
- Tütün içeren veya tütünle birlikte tüketilen diğer sarf malzemeleri: Tek kullanımlık tütün ürünleri ile birlikte tüketilen ürünler veya ürünler içeren tütün başına 10 HUF, mililitre başına sıvı HUF 70.

- **Emlak Alım - Satım Vergisi:**

Emlak alımında uygulanan vergi % 4'dur. Alıcı tarafından ödenen bu vergi, arazi alım satımı hariç olmak üzere, KDV oranı da ilave edilmiş mülkün değeri üzerinden alınmaktadır. Emlak satan %15 gelir vergisi ödemektedir. Konutun alış yılına göre gelir vergisi değişmektedir. Beş yıldan önce alınan konutlarda gelir vergisi ödenmemektedir.

Öte yandan; yeni kout satışlarında uygulanan %5 lik KDV oranı 01/01/2020 den itibaren %27'ye yükseltilmiştir.

- **Taşıt Alım-Satım Vergisi:**

Taşıt alım, satımlarında tahsil edilen bu vergi, aracın motor gücüne (kw) ve yaşına göre değişmektedir.

***Taşıt Alım Satım Vergileri***

Araç Gücü (kW)	Araç Yaşı (Üretim)		
	0-3 yıl	4-8 yıl	8 yıl üzeri
0-40	550 HUF/kW	450 HUF/kW	300 HUF/kW
41-80	650 HUF/kW	550 HUF/kW	450 HUF/kW
81-120	750 HUF/kW	650 HUF/kW	550 HUF/kW
120 üzeri	850 HUF/kW	750 HUF/kW	650 HUF/kW

- **Kayıt (Tescil) Vergisi:**

Kayıt vergisi, binek otomobilleri, karavanlar ve motosikletler için uygulanmakta ve tescil edilmeden ve hizmete sokulmadan önce tahsil edilir. Kayıt vergisi ayrıca filo operatörleri tarafından ödenmektedir.

Kayıt vergi oranı aşağıdaki şekilde uygulanmaktadır:

- Binek otomobiller: Araçların teknik özelliklerine (cc, motor tipi) ve çevresel sınıflandırmaya bağlı olarak 45.000 HUF- 4.8 milyon HUF.
- Hibrid otomobiller: HUF 76.000.
- Sadece elektrikli araçlar, plug-in hibrid elektrikli araçlar, artırılmış aralıklı plug-in hibrid elektrikli araçlar ve sıfır emisyonlu araçlar: HUF 0.
- Motosikletler: Motosikletlerin teknik özelliklerine bağlı olarak, 20.000 HUF- 230.000 HUF.

Tescil vergisi, NAV (Ulusal Vergi ve Gümrük İdaresi) Gümrük Meclisi tarafından belirlenmektedir.

- **Çevre Koruma Ürün Vergisi:**

Belirli yağ ürünleri, kauçuk araba lastiği, soğutma ekipmanları ve buzdolapları, piller, ticari amaçlı basılmış kağıtlar ve elektrikli ve elektronik cihazların Macaristan'daki yerli üreticileri ve ithalatçıları, değişen oranlarda Çevre Koruma Vergisi ödemek zorundadır.

Aşağıdaki ürünler çevresel koruma ürün ücretine tabidir:

Diğer ham petrol ürünleri, lastikler, ambalaj malzemeleri, piller, ticari baskı kağıtları, diğer plastik ürünler, diğer kimyasal ürünler (sabun, deterjan, kozmetik), ofis kullanımı için baskı veya fotokopi kağıdı Ve elektrikli ve elektronik ürünler (1 Ocak 2010'da uygulanan gümrük tarifelerine dayanılarak).

**Çevre koruma ürün vergisi\***

Ürünler	HUF/kilogram başına
Lastikler	57
Ambalaj malzemeleri	19-1,900
Ticari ambalaj malzemeleri (sadece içeceklerin metal ambalajı)	304
Diğer ham petrol ürünleri	114
Piller	57
Kağıt bazlı reklam malzemeleri	85
Elektrikli ve elektronik ürünler	57-304
Ofis için yazım kağıtları	19
Diğer plastik ürünler	1,900
Diğer kimyasal ürünler	11-57

(\* ) 1 Ocak 2017'den itibaren ürün ücreti oranları aşağıdaki gibidir.

Aşağıdaki kuruluşlar ürün ücretini ödemekle yükümlüdürler:

- İlk yerli dağıtıcı (distribütör) veya kendi amaçları için kullanıcı.
- Yurtiçinde üretilen diğer ham petrol ürünleri söz konusu olduğunda, ilk yerli dağıtıcıdan ilk alıcı veya kendi maksatları için kullanıcılar.
- Ücretli üretim söz konusu olduğunda, ücretli üretim sipariş eden taraf.

- **Ekoloji Vergisi:**

Bu vergi ile işin tabiatı gereği belirli limitler çerçevesinde çevreye bırakılan zararlı maddeler karşılığında işyerlerinden tahsil edilmektedir. Vergi oranı bırakılan zararlı maddelerin "hava", "su" ve "toprağa" bırakılmasına göre değişik oranlarda uygulanmaktadır. Temel olarak, ödenmesi gereken miktar, yayılan maddenin tehlike seviyesine göre ödenmektedir. Kükürt dioksit için kilogram başına HUF 50, cıva için kilogram başına HUF 220.000.

- **Yerel Vergiler:**

Macar belediyeleri, mülkiyet vergisi ve arazi vergisini düzenleme yetkilerine sahiptir. Binalar için her yıl takvim yılının ilk gününde emlak vergisi ödenmesi gerekmektedir.

**\*Bina (Yapı) Vergisi:** Binalardan alınan bu vergi, m<sup>2</sup> başına yıllık maksimum 1100 forint veya yerel yönetim tarafından belirlenen piyasa değerinin en fazla % 3.6 oranında ödenmektedir.

**\*Arazi Vergisi:** Üzerine yapı olmayan arazilerden tahsil edilen bu vergide m<sup>2</sup> başına yıllık maksimum 200forint veya yerel yönetim tarafından belirlenen piyasa değerinin en fazla % 3 oranında ödenmektedir.

**\*Yerel İş Vergisi:** Belediyeler kendi bölgelerinde faaliyette bulunan firmalardan yerel vergi tahsilatı yapmaktadır. Bu vergilerden en önemlisi ve sıklıkla uygulananı "Yerel İş Vergisi"dir. Yerel iş vergisi, firmanın vergi matrahının –ki bu matrah net satış geliridir.- tabanının maksimum % 2'si oranında olmakta, ayrıca bu oranın belirlenmesi ve vergi ile ilgili firmalara imtiyaz tanınması tamamen Belediyelerin yetkisinde bulunmaktadır. Ayrıca, bu verginin tamamı, kurumlar vergisi matrahından düşülebilmektedir.

- **Diğer Vergiler:** Yukarıda belirtilenlerin dışında, Macaristan'da faaliyet gösteren firmaların yapmak zorunda olduğu diğer ödeme ve katkı payları ise şöyledir;

- **Enerji vergisi:**

Enerji vergisine tabi olan kalemler:

- Elektrik: Megawatt saat başına 310.5 HUF.
- Kömür: Bin kilogram başına 2,516 HUF.
- Doğalgaz: Kilovat saat başına 0,3038 HUF.

Enerji tüccarları, üretici kuruluşları enerji vergisine tabidir. "Robin Hood Vergisi" olarak adlandırılan bu vergi oranı % 31'dir. Robin Hood Tax (Act LXVII of 2008): <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0800067.tv>

- **Telekomünikasyon vergisi:**

Telekomünikasyon vergisi telekomünikasyon servis sağlayıcıları için geçerlidir. Telekomünikasyon vergisi oranı, özel kişiler için gönderilen aramalar için dakika



başına HUF 2 ve mesaj başına HUF 2'tur. Bu oran, özel kişiler dışındaki gruplara gönderilen her arama için HUF 3, yapılan aramalarda dakika başına 3 HUF olarak uygulanmaktadır. Aylık tavan, özel kişiler için şahıs başına HUF 700 ve özel kişiler dışındaki birimler için şahıs başına 5.000 HUF olarak uygulanmaktadır.

- **Rehabilitasyon Fonu Katkısı:**

Macaristan'da firmaların istihdam ettikleri işgücünün % 5'i engellilerden oluşmak zorundadır. Bu kriteri sağlayamayan firmaların, rehabilitasyon Fonu'na istihdam etmediği her bir engelli işgücü için yıllık 1,147,500 HUF ödeme yapması gerekmektedir. Ancak, firmanın toplam istihdamı 25'in altında ise bu katkı payını yapma zorunluluğu bulunmamaktadır.

- **Mali İşlemler Vergisi:**

Finansal işlemlerdeki verginin kapsamı, Macaristan'da kayıtlı ödeme hizmeti sağlayıcıları, döviz alım hizmetleri verme yetkisine sahip kredi kuruluşları ve aracı döviz hizmetleri sağlamaya yetkili özel hizmet araçları içermektedir.

Genel olarak, vergi matrahı işlem miktarıdır (borç miktarı, ödenen tutar, satılan para birimi miktarı vb.). Çoğu durumda, vergi oranı işlemin % 0,3'üdür. Ancak ödenmesi gereken miktar, işlem başına 6,000 HUF'dan fazla olamaz. Bu sınır, Devlet Hazinesi veya Magyar Posta Zrt tarafından ödenecek işlemler için veya nakit çekim söz konusu olduğunda uygulanmaz.

## Ürün Standartları İle İlgili Uygulamalar

### Avrupa Birliği'nin Ürünlere Dair Teknik Mevzuatı

Bir ürünün Avrupa Birliği (AB) pazarına girebilmesi için regülasyon ve direktiflerden oluşan ve AB'nin Resmi Gazetesi olan EURLEX'de yayımlanan teknik mevzuata uygun olarak üretilmesi ve piyasaya arz koşullarını sağlaması gerekmektedir. AB'nin teknik mevzuatı, temel kuralları belirleyen genel mevzuatın yanı sıra, ürünlere ilişkin teknik kurallarını ortak bir şekilde düzenlediği regülasyonlar ve direktifler (örn: oyuncaklar, makineler, asansörler, tıbbi cihazlar, yapı malzemeleri, kimyasallar vs.) ile ortak bir düzenlemenin bulunmadığı üye ülkelerin kendi düzenlemelerini yaptığı mevzuattan (kırtasiye ürünleri, mobilyalar, saatler vs.) oluşmaktadır.

Ülkemiz 1996'da yürürlüğe giren Gümrük Birliği gereğince AB'nin ürünlere ilişkin teknik mevzuatını ve sistemini uyumlaştırmaktadır. Bu çerçevede, Türkiye AB'nin CE işareti, onaylanmış kuruluşlar, piyasa gözetimi ve denetimi, AB'nin ortak bir düzenlemesi olmayan alanda karşılıklı tanımaya dair kurallarını ve sektörel mevzuatını ulusal mevzuatına aktarmıştır. Ülkemiz, AB'de yenilenen sektörel mevzuatı da takip etmekte ve iç mevzuatına aktarmaktadır.

Ülkemizde, AB mevzuatı kapsamında atanmış onaylanmış kuruluşların listesi ise güncel olarak AB'nin Yeni Yaklaşım Onaylanmış Kuruluş Bilgi Sistemi'nde (NANDO) yayınlanmaktadır. Sonuç olarak, Türkiye'nin AB ile uyum sağladığı veya düzenlenmemiş alanda yer alan sektörlerle ilişkin olarak Türk ürünlerinin ilave test/belgelendirmeye ihtiyaç olmaksızın AB menşeli ürünlerle eşit muameleye tabi tutulması ve malların serbest dolaşımı ilkesi kapsamında ithalat kontrollerine tabi tutulmaması gerekmektedir. Bu kapsamda, Türkiye'de üretilen ürünler, AB'de üretilmiş ürünlere eşdeğer güvenlik ve kalite düzeyindedir.

AB teknik mevzuatına ilişkin ayrıntılı sorular için [abteknik@ticaret.gov.tr](mailto:abteknik@ticaret.gov.tr) adresinden irtibata geçilebilir.

Teknik standartlar konusunda Macaristan, Avrupa Birliği mevzuatını takip etmektedir. <http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/standardization/harmstds/reflist/construc.html> web sitesinden mevzuata ilişkin bilgilere ulaşılmaktadır.

Ulusal Standartlarla ilgili Kanun (XXVIII of 1995) ile ilgili web sitesi: ([http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy\\_doc.cgi?docid=99500028.TV](http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99500028.TV))

Avrupa'nın üç standart organizasyonu olan CEN, CENELEC ve ETSI'ye uygun (<http://www.cen.eu/cen/pages/default.aspx>) üretilen ürünler, AB Direktiflerine uygun olduğu kabul edilmektedir.

- CENELEC, Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi(<http://www.cenelec.eu/>)
- ETSI, Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü (<http://www.etsi.org/>)
- CEN, Avrupa Standardizasyon Komitesi, diğer tüm standartları ele alıyor (<http://www.cen.eu/cen/pages/default.aspx>)

AB tarafından düzenlenmemiş alanlarda, Macaristan kendi ulusal standart ve teknik mevzuatını uygulamaktadır. Macar standartlarına ilişkin bilgilere Macaristan Standartlar Ofisi'nin (Magyar Szabványügyi Testület-MSZT) aşağıda yer alan web sayfasından ulaşılması mümkündür.

#### **Macar Standartları Enstitüsü (MSZT) (Magyar Szabványügyi Testület)**

Web : [www.mszt.hu](http://www.mszt.hu)

Adres : HU-1082 Budapest, Horváth Mihály tér 1.,

Phone: (36)-1-456-6800, Fax: (36)-1-456-6809, e-mail: [szabvtit@mszt.hu](mailto:szabvtit@mszt.hu)

#### **Teknik Düzenlemeler**

Macaristan Ticaret Lisans Ofisi (Magyar Kereskedelmi Engedelyezesi Hivatal, MKEH):

Web : <http://www.mkeh.gov.hu/>

E-mail: [keo@bfkh.gov.hu](mailto:keo@bfkh.gov.hu)

Address : 1124 Budapest, Németvölgyi út 37-39.

Tel. : +36-1-458-5518

#### **Teknik Denetleme Bölümü (Műszaki Felügyeleti Osztály, Technical Supervisory Department)**

Web : [http://mkeh.gov.hu/piacfelugyeleti\\_muszaki/felugyeleti\\_osztaly](http://mkeh.gov.hu/piacfelugyeleti_muszaki/felugyeleti_osztaly)

E-mail: [mfh@mkeh.gov.hu](mailto:mfh@mkeh.gov.hu)

Adres : 1124 Budapest, Németvölgyi út 37-39.

Tel. : +36-1-458-5862

Fax : +36-1-458-5949

#### **Ürün Güvenliği / Güvenilirliği**

#### **Milli Kalkınma Bakanlığı (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium)**

Web: <http://fogyasztovedelem.kormany.hu/>

**Avrupa Tüketici Merkezi** (European Consumer Centre), Macaristan

Web : <http://magyarefk.hu/>

E-posta : [info@magyarefk.hu](mailto:info@magyarefk.hu)

Adres: 1088 Budapest, József krt. 6.

Tel .: + 36-1-459-4832

Faks: + 36-1-210-2538

**Ulusal Gıda Zinciri Güvenlik Ofisi** (Nemzeti Élelmiszerlánc-Biztonsági Hivatal)

Web : <https://portal.nebih.gov.hu/nyitoldal> (eskisi: [www.nebih.hu](http://www.nebih.hu))

RASFF (Food and Feed Safety Alerts) sistemiyle her çeşit gıda ürününü kontrol edilmektedir.

**Gıda Zinciri Kontrol Departmanı** (Department of Food Chain Control )

Adres: H-1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 11, Hungary

Tel : +36 (1) 795 3762

E-mail : [effo@fm.gov.hu](mailto:effo@fm.gov.hu)

**Hayvan Sağlığı ve Hayvan Dairesi Müdürlüğü** (Animal Health and Animal Welfare Directorate)

Adres: H-1024 Budapest, Keleti K. utca 24, Hungary

Tel: +36 (1) 336 9000

E-mail: [ugyfelszolgalat@mgszh.gov.hu](mailto:ugyfelszolgalat@mgszh.gov.hu); [aai@nebih.gov.hu](mailto:aai@nebih.gov.hu)

**Bitki Koruma, Toprak Koruma ve Tarım-Çevre Müdürlüğü** (Directorate of Plant Protection, Soil Conservation and Agri-environment)

Adres: H-1118 Budapest, Budaörsi út 141-145, Hungary

Tel.: +36 (1) 309-1000

E-mail: [ugyfelszolgalat@mgszh.gov.hu](mailto:ugyfelszolgalat@mgszh.gov.hu)

**Ulusal Kalkınma Bakanlığı** (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium)

Web : <http://fogyasztovedelem.kormany.hu/>

Piyasa gözetimini yürütür: ürünlerin ve hizmetlerin emniyet ve uygunluğunu denetler. Tehlikeli malları listeleyen Merkezi Piyasa Gözetim Bilgi Sistemini işletir. RAPEX (Rapid Alert System)

sistemi [https://ec.europa.eu/consumers/consumers\\_safety/safety\\_products/rapex/alerts/](https://ec.europa.eu/consumers/consumers_safety/safety_products/rapex/alerts/)

**Ulusal Vergi ve Gümrük İdaresi** (Nemzeti Adó - és Vámhivatal)

Web : [www.nav.gov.hu](http://www.nav.gov.hu)

**Akreditasyon:**

**Ulusal Akreditasyon Kurumu (NAH) ( Nemzeti Akkreditáló Hatóság),**

Web: <http://www.nah.gov.hu/?locale=en>

E-posta: [titkarsag@nah.gov.hu](mailto:titkarsag@nah.gov.hu)

Adres: 1119 Budapeşte, Tétényi út 82.

Tel : + 36-1-550-1007 Faks : + 36-1-550-1036

Türkiye ile Macaristan Akreditasyon Kurumları, ulusal akreditasyon kurumlarının kurmuş olduğu EA (European co-operation for Accreditation) faaliyetleri çerçevesinde işbirliği yapmaktadırlar.

Türk Standartları Enstitüsü, Macaristan'ın da yer aldığı ülkelerle birlikte ISO standartlarının geliştirilmesi ile ilgili iki teknik komiteyi yönetmektedir;

1) Teknik Komite ISO / TC 34 / SC3  
Meyve ve Sebzeler ve bunların türevleri  
<https://www.iso.org/committee/47872.html>

2) Teknik Komite ISO / TC 126 / SC2  
Yapraklı tütün  
<https://www.iso.org/committee/52170.html>  
[http://40.127.107.92/uploads/attachment/file/5496/CXXIV\\_2015\\_tv\\_EN.pdf](http://40.127.107.92/uploads/attachment/file/5496/CXXIV_2015_tv_EN.pdf)  
[http://40.127.107.92/uploads/attachment/file/5570/424\\_KORM\\_REND\\_16-12-06\\_EN.pdf](http://40.127.107.92/uploads/attachment/file/5570/424_KORM_REND_16-12-06_EN.pdf)  
[http://40.127.107.92/uploads/attachment/file/5569/1956\\_Korm\\_hat\\_16-12-06\\_EN.pdf](http://40.127.107.92/uploads/attachment/file/5569/1956_Korm_hat_16-12-06_EN.pdf)  
[http://40.127.107.92/uploads/attachment/file/4946/45.NGM\\_rendelet\\_EN.pdf](http://40.127.107.92/uploads/attachment/file/4946/45.NGM_rendelet_EN.pdf)  
[http://40.127.107.92/uploads/attachment/file/5486/27\\_2015\\_NGM\\_utas\\_t\\_s\\_EN.pdf](http://40.127.107.92/uploads/attachment/file/5486/27_2015_NGM_utas_t_s_EN.pdf)  
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:218:0030:0047:en:PDF>

## **Test, Muayene, Belgelendirme, İhracatta Zorunlu Belgeler**

Macaristan-Türkiye yatırım ve dış ticaret ilişkilerinde tamamıyla AB-Türkiye Gümrük Birliği anlaşması uygulanmaktadır. AB; üye devletlerin AB üyesi olmayan ülkelerden yapılan ithalatlarda belirli ürünlerin sevkiyatının yapılabileceği bazı sınır kontrol noktalarını belirlemelerini şart koşmaktadır. Bu prosedürler sırasında, **ihracat sertifikalarının, Macarca sunulması zorunludur. Sertifikaların sertifikalı çevirileri de kullanılabilir.** Gümrük birliği dolayısıyla, Türk sanayi ürünlerinin Macaristan'a ithalatından gümrük vergisi alınmamakta ve Türk mallarının ithalatında **ATR (Serbest Dolaşım) belgesi** istenmektedir.

**CE standartları mecburidir.** Türkiye'deki bir firma CE işaretini almışsa, Macaristan için başka bir belgeye ihtiyaç yoktur.

Gümrük Otoritelerine;

- TIR karnesi,
- EURO1,
- Mal Faturası,
- Nakliye Faturası,
- Gıda Sağlığı Belgesi,
- CMR(Convention Marchandises Routiers = Karayolu Taşıma Belgesi)

ibraz edilmesi gerekmektedir. Macaristan, **belirli ürün gruplarının ithalatında etiketleme mecburiyeti** getirmektedir. Tüketim mallarında ürün bilgisinin Macarca olması gerekmektedir.

Macar Ticaret Lisans Ofisi, AB mevzuatına uygun olarak tarımsal ürünler için ithalat lisansları yayınlamaktadır. **Genellikle ithalatçı (muhtemelen ihracatçı), ilgili tüm ayrıntılarla birlikte öngörülen formu doldurması gerekmektedir.**

Canlı hayvanların ve hayvan ürünlerinin Macaristan'a uyumlaştırılmamış ihracatları için öngörülen başvuru formunun, Macaristan Ulusal Gıda Zinciri Güvenlik Bürosu Hayvan Sağlığı ve Hayvan Refah Müdürlüğü'ne bildirilmesi gerekmektedir.

## **Ambalaj, Paketleme, Etiketleme**

### **Macaristan Ticaret Lisans Ofisi**

- (a) dış ticarete devlet yönetimi,
- (b) savunma sanayi (silah, mühimmat) sektöründe üretim ve hizmetin gözetimi,
- (c) ticarete belirli görevler
- (d) piyasa gözetimi,
- (e) kamu depolarının gözetimi,
- (f) değerli metallerin tahlil edilmesi ve kalifikasyonu
- (g) metroloji
- (h) teknik güvenlik,

Alanlarında yetki ve idari görevleri yerine getirmektedir.

Macaristan'da ithalat lisansı uygulaması kaldırılmasına rağmen, **askeri malzemeler, silah, patlayıcı maddeler ve havai fişekler, sağlığa zararlı maddeler, biyolojik silah yapımında kullanılan maddeler, ilaçlar, banknot yapımında kullanılan özel kâğıt çeşitleri, nükleer ürünler ve uranyum cevheri** gibi ürünlerin ithalatında **çeşitli lisans ve ön izin uygulamaları** mevcuttur.

**Böcek ilaçları, kıymetli metaller, kullanılmış araba lastikleri ve atıkları** ithalatında da çeşitli kısıtlamalar mevcuttur. **Uyuşturucular, kimyasallar, atıklar ve nükleer maddeler** ile ilgili diğer düzenlemeler, ilgili Bakanlıklar tarafından yürütülmektedir.

Kimyasal maddelerin ithalatı (<http://export.gov/europeanunion/reachclp/index.asp>), hayvan ve bitki sağlığı, **teknik standartlar, paketleme ve etiketleme gibi konularda da aynı şekilde AB mevzuatı aynen uygulanmaktadır** <https://trade.ec.europa.eu/tradehelp/>

Meyve sebze ürünlerinin ithalat aşamasında Bitki Sağlığı Merkezi tarafından kontrolü (çürük, küf, sağlıksız kimyasal madde vs.) yapılmaktadır. Ürün eğer rafta ise **ANTSZ (Devlet Halk Sağlığı ve Sağlık Hizmetleri Merkezi)** tarafından kontrol edilebilmektedir. **Sebzelerde Avrupa Birliği'ne giriş yaptığı ilk ülkeden analiz raporu istenmektedir.**

Macaristan'a gelen ürünlerde sevk öncesi inceleme yoktur. Ürünlerde ülkeye girişte yaptırılan **bitki sağlık belgesi istenmektedir. Meyvelerde bu belge Macaristan'a giriş gümrüklerinde verilmektedir.**

## Macaristan Helal Gıda Pazarı Hakkında

Macaristan’da helal gıda alanında faaliyet gösteren ulusal nitelikte tek yetkili kuruluş **Macar-İslam Cemiyeti**’dir. 1988 yılında kurulmuş olan bu Cemiyet Macaristan Kanunlarına göre faaliyetlerine devam etmekte ve helal sertifikası veren **yegane ulusal kuruluştur**.

Ayrıca bir “Helal Belgelendirme” kuruluşu veya “Helal Standartları” bulunmamaktadır. Macaristan’da “Helal Belgesi” ile gerçekleştirilen ithalata ilişkin gerek ithalat aşamasında girişte, gerekse pazarda herhangi bir soruna rastlanmamıştır. Türk ürünlerinin bu alanda olumlu bir imaja sahip olması sebebiyle tüketicilerin çoğunlukla, ayrıca, bir “Helal Belgesi” talebinde bulunmadıkları anlaşılmaktadır.

## Teknik Engeller

Macaristan tarafından dış ticarete uygulanmakta olan teknik engeller hakkında bilgiye [www.teknikengel.gov.tr](http://www.teknikengel.gov.tr) sitesinden erişilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller web sitesi, kullanıcıların teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede, söz konusu siteden ülkeler itibariyle ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ülkelerin mevzuat ve uygulamaları hakkında Bakanlığımızdan bilgi talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Söz konusu siteye ücretsiz olarak üye olunabilmektedir. Sitenin üyelerine ilgilendikleri ülke ve ürün gruplarına ilişkin düzenlemeler günlük olarak e-posta ile gönderilmektedir.

## 2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

### **Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları (Başvuru Belgeleri ve Yetkili Mercı vb.)**

#### **İlgili Kurum:**

#### **Macaristan Fikri Mülkiyet Ofisi (HIPO)**

Macaristan Fikri Mülkiyet Ofisi (HIPO), patentler için çıkarılan 1895 tarihli XXXVII Yasası'nın 23. Bölümü uyarınca fikri mülkiyetin korunmasından sorumlu olarak 1896 yılında kurulan bir merkezi hükümet ofisidir.

HIPO'nun yasal statüsü, mali yönetimi, sorumlulukları ve yeterliliği ile ilgili ayrıntılı kurallar, Buluşların Patentlerle Korunmasına ilişkin 1995 tarihli XXXIII sayılı Kanunun (Patent Yasası) 115 / D ila 115 / L sayılı Maddeleri ile Merkezi Devlet İdari Organları ve Devlet Üyeleri ile Devlet Sekreterleri'nin Hukuki Statüsü hakkındaki 2010 tarihli XLIII Yasası ve Hükümet Yönetimi ile ilgili 2018 tarihli CXXV Kanununda yer almaktadır.

Bir merkezi hükümet ofisi olarak HIPO, Macar Hükümeti tarafından yönetilmektedir. İnovasyon ve Teknoloji Bakanı HIPO üzerinde denetim hakkına sahiptir. HIPO Başkanı Başbakan tarafından atanır ve görevden alınır. Üç Başkan Yardımcısı ise, Başkanın önerisi üzerine İnovasyon ve Teknoloji Bakanı tarafından atanır ve görevden alınır. HIPO operasyonel maliyetlerini kendi gelirlerinden karşılamaktadır; faaliyetlerini yürütmek üzere gelirlerini bağımsız olarak yönetir.

Patent Yasası'nın 115 / G Bölümü uyarınca, HIPO'nun sorumlulukları ve yeterliliği şunları içerir:

- a) Sınai mülkiyet alanındaki resmi incelemeler ve işlemler;
- b) Telif hakkı ve telif hakkı ile ilgili haklarla bağlantılı olarak belirli görevlerin yerine getirilmesi;
- c) Fikri mülkiyet alanındaki merkezi hükümet bilgi ve dokümantasyon faaliyetleri;
- d) Fikri mülkiyetin korunmasını düzenleyen yasaların hazırlanmasına katılmak;
- e) Hükümet'in fikri mülkiyetin korunmasına yönelik stratejisinin geliştirilmesi ve uygulanması, bu amaçla alınan hükümet önlemlerinin başlatılması ve yürütülmesi;
- f) Fikri mülkiyet alanında uluslararası ve Avrupa içindeki işbirliğinde mesleki görevlerinin yerine getirilmesi;
- g) Araştırma ve geliştirme faaliyetinin değerlendirilmesi ile ilgili resmi ve uzman görevlerinin yerine getirilmesi;
- h) Start-up girişimlerini destekleyen işletmeler tarafından talep edilebilecek vergi matrahında indirimle ilgili kayıt görevlerinin gerçekleştirilmesi.

#### **İletişim Bilgileri:**

H - 1081 Budapest, II. János Pál pápa tér 7. Hungary  
Mailing address: H-1438 Budapest, PO Box 415. Hungary

Central phone: +36 1 312 4400, Fax: +36 1 474 5534

E-mail: hipo@hipo.gov.hu

**Patent:**

Patent, buluş sahibine, ürün ve teknoloji pazarındaki rakiplerinkine kıyasla daha iyi bir konum sağlayarak buluşların yasal olarak korunmasını sağlarken, patent korumasının süresi ve bölgesel geçerliliği sınırsız değildir. Patent koruması, patent başvurusunun yapıldığı günden itibaren 20 yıla kadar geçerlidir ve yalnızca korumanın verildiği ülkelerde geçerlidir. Macar patenti, başvurunun ve buluşun yasa ve yönetmeliklerde belirtilen gerekliliklere uygun olması koşuluyla, ulusal veya Avrupa başvurusu veya Patent İşbirliği Anlaşması (PCT) çerçevesinde sunulan bir uluslararası başvuru ile elde edilebilir.

Ulusal Prosedür için;

<https://www.hipo.gov.hu/en/patent/obtaining-patent-protection-via-national-procedure>

Avrupa Prosedürü için;

<https://www.hipo.gov.hu/en/patent/acquiring-patent-through-a-european-procedure>

Uluslararası Başvuru için;

<https://www.hipo.gov.hu/en/patent/international-application>

Patentin yanı sıra yine ilgili kurum olan Macaristan Fikri Mülkiyet Ofisinin (HIPO) yetkisinde olan faydalı model, marka, coğrafi işaret, tasarım, telif hakkı, bitki çeşitlerinin korunması hususlarında başvuru süreçleri ile ayrıntılı bilgilere aşağıdaki linklerden erişim sağlanabilmektedir.

**Faydalı Model:**

<https://www.hipo.gov.hu/en/utility-model-protection>

**Marka:**

<https://www.hipo.gov.hu/en/trademark-protection>

**Coğrafi İşaret:**

<https://www.hipo.gov.hu/en/geographical-indication>

**Tasarım:**

<https://www.hipo.gov.hu/en/design>

**Telif Hakkı:**

<https://www.hipo.gov.hu/en/copyright-and-related-rights>

**Bitki Çeşitlerinin Korunması:**

<https://www.hipo.gov.hu/en/plant-variety-protection>

**Dağıtım Kanalları**

2010 yılından bu yana, yıllık ortalama %2,8 oranında ekonomik büyüme performansı sergileyen, 2013 yılından bu yana ise yılda ortalama %3,8 oranında büyüyen Macaristan ekonomisi 2019 yılında %4,9 büyüme oranı ile tüm Avrupa'nın en hızlı büyüyen ekonomisi konumuna gelmiştir. AB fonları (GDP'sinin %4'ü kadar), yüksek istihdam ve artan satın alma



gücü, Macaristan'ın Orta ve Doğu Avrupa'nın yatırım merkezi olma hedefine dönük politikalarının etkisiyle ülkeye gelen yabancı sermaye miktarındaki artış ve bunun üretime yansımaları etkili olmuştur. %9 ile AB üyesi ülkeler içerisinde Kurumlar Vergisi en düşük ülke konumunda olan Macaristan, ağırlıklı olarak çok uluslu şirketlerin Orta ve Doğu Avrupa merkezlerini açmak için tercih ettiği ülke konumundadır. Sadece Budapeşte değil, Debrecen, Szeged, Miskolc, Pecs, Győr gibi şehirler de yabancı yatırımcıların tercih ettiği şehirlerdir.

Batı Avrupa'daki kadar gelişmiş bir dağıtım ağı bulunmamakla birlikte Macaristan perakende ve toptan dağıtım ağı her geçen sene güçlenmektedir. Macaristan'ın perakende satış hacmine bakıldığında düzenli bir artış göstermekte olduğu görülmektedir. 2015 yılı aylık ortalama değeri baz alındığında, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış perakende satış hacmi 2019 yılı Kasım ayı itibarıyla %28,2 artış göstermiştir. 2019 yılının Kasım ayında ulusal perakende ticaret ağı satışları, e-ticaret ve posta yoluyla yapılan satışlar dahil, cari fiyatlarla 1.082 milyar HUF (yaklaşık 3,3 milyon avro) olmuştur. Gıda, içecek ve tütün mağazaları tüm perakende satışların %43'ünü oluştururken, gıda dışı perakende mağazaları satışlarında bu oran %42 ve benzin istasyonları satışlarında ise %15'tir.

Macaristan'da Budapeşte ile diğer iller arasında gelişmişlik farkı dikkat çekmektedir. Diğer pek çok ilden farklı olarak Budapeşte lüks alışveriş merkezlerine, prestijli hiper ve süper marketlere sahiptir. Macaristan'da en güçlü dağıtım ağına sahip şirketler arasında IKEA, Praktiker, Auchan, Lidl, Tesco, Aldi, DM, Rossmann ve OBI gibi büyük şirketler yer almaktadır. Ayrıca Macar süpermarketler zinciri Coop ve Real marketler zinciri ile CBA marketler zinciri Macaristan genelinde yaygın bir ağa sahiptir. Budapeşte'nin en büyük alışveriş merkezleri arasında ise Allee, Arena, WestEnd, Arkad, Mammut ve MOM Park yer almaktadır.

Macaristan'da dağıtım kanalı genel olarak ithalatçıdan toptancıya, toptancıdan hizmet sağlayıcısına, hizmet sağlayıcısından son kullanıcıya şeklinde işlemektedir.

Elektronik ticaret alanında Macaristan'da, Avrupa Birliği mevzuatına uygun olarak (2000/31/EC Direktifine dayanarak) hazırlanan "Elektronik Ticaretin ve Bilgi Toplumu Hizmetlerinin Belirli Yönleri Hakkında 2001 Tarihli CVIII Sayılı Kanun" 23 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yasa ile düzenlenen başlıca hususlar şu şekildedir:

- "Aracı Hizmet Sağlayıcıları"na sorumluluk sınırlaması getirilmiş; "Arama Motorları Operatörleri"nin sorumluluk sınırlamaları ise genişletilmiştir.
- Sorumluluk konusundaki bu kurullarla bağlantılı olarak, "Notice and Take Down" "Uyar ve Kaldır" prosedürü uygulamaya konulmuştur. Bu prosedürün kapsamı yalnızca "Telif Hakkı İhlali" durumlarıyla sınırlıdır.
- Tüketicinin korunmasına ilişkin hükümler arasında, "İstenmeyen Ticari Reklamlar"a dair düzenleme yer almaktadır. Bu bağlamda, "Opt-in Rule" kuralı getirilmiştir. Buna göre reklam içeriğine sahip e-postalar ancak kullanıcının önceden onayı alındıktan sonra gönderilebilmektedir.
- Yasa ayrıca "Elektronik Sözleşmeler" için ayrıntılı kurullar sunmaktadır.

## **Tüketici Tercihleri**

Ülke genelindeki bölgesel gelişmişlik farklılıkları piyasadaki tüketici tercihlerini, satın alma alışkanlıklarını etkileyen temel unsurların başında gelmekte olup, şehirli nüfusun artması ile birlikte tüketici tercihleri de değişim göstermektedir. Öte yandan Macaristan'daki ortalama ücretin, AB üyesi ülkelerin ortalamasından %60 daha az olması, asgari ücretin de aynı şekilde çok düşük seyretmesi (yaklaşık 500 avro, lise mezunları için yaklaşık 650 avro) Macar işgücünün başka ülkelere kaymasına sebep olmaktadır. Ülkeyi terk etmeyen Macar ailelerde ise asgari yaşam standartlarını sağlamak için birden çok kişinin çalışması gerekliliği söz konusu olmaktadır. Bununla birlikte ülkenin en büyük şehri Budapeşte'de artan expat nüfusunun tercihlerin belirlenmesindeki etkisi artmaktadır. Tüm bu faktörler dağıtımçıların satın alma kararları ile pazarlama tekniklerini etkilemektedir.

Macaristan'da nakit kullanımı hala büyük oranda baskın olmakla birlikte banka kartı kullanımı gittikçe yaygınlaşmaktadır. Visa ve Mastercard ile anlaşma yapan perakende işletmelerinin sayısının artmasına paralel olarak, tüketiciler alışveriş merkezlerinde, süpermarketlerde, benzin istasyonlarında, restoranlarda ve tatil merkezlerinde banka kartlarını kullanma eğilimindedir. Kart ödemeleri, Batı Avrupa'daki alışverişlerin %75-80'ine karşılık gelirken, Macaristan'daki ödemelerin yaklaşık %38-40'ını oluşturmaktadır. Öte yandan bankacılık maliyetlerinin yüksek olması sebebiyle Macaristan'da nakit çekim değeri, banka kartı ile ödemelerin değerinden oldukça yüksektir.

## **Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler**

1989 yılında parlamenter demokrasiyi ve liberal ekonomiyi benimsemiş olan Macaristan, AB üyelik süreciyle birlikte ekonomisine önemli bir dinamizm kazandırmıştır. 2004 yılında AB'ye tam üye olan Macaristan, yabancı yatırımcıların ilgi odağı olmuş, doğrudan sermaye yatırımları ve likidite girişleri ile bölge ülkelerine göre daha hızlı bir ekonomik başarı yakalamıştır. Otomotivden elektrik-elektronik sektörüne, lojistikten enerji sektörüne ülke ekonomisinde çok uluslu şirketlerin etkisi büyüktür. Öte yandan ülkedeki katma değer %54'üne, toplam istihdamın yaklaşık %70'ine sahip KOBİ'ler ekonomide önemli bir yere sahiptir. İnovasyon kapasiteleri göreceli olarak düşük olan KOBİ'lerin ekonomik faaliyetlerinde toptan ve perakende sektörü temel sektör olarak karşımıza çıkmaktadır. Küçük ölçekli firmalar geleneksel satış yöntemlerini kullanırken, son yıllarda akıllı teknoloji ve elektronik ödeme yöntemleri ile tüketiciye sunulan kolay ve otomatik sipariş imkânları hızlı bir gelişim göstermektedir. E-ticaret yöntemi ile yapılan satışlar her yıl artmakta olup, online müşteri sayısı 5,5 milyon civarındadır. 2020 yılında Macaristan e-ticaret pazarında beklenen gelir ise yaklaşık 2,5 milyon dolar civarındadır.

Macaristan AB kurallarına uygun bir şekilde, tüketicileri Rekabet Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca korumakta, adil bir rekabet ortamı sağlayarak haksız rekabeti önlemeyi amaçlamaktadır.

## Kamu İhaleleri

AB üyeliği ile birlikte Macaristan'da lisans verme işlemleri ve kamu ihalelerinde bürokratik işlemler kolaylaştırılırken genel iş ortamı; iş yapma ve ticaret serbestliği, mülkiyet hakları ve yatırım teşvikleri ile desteklenmektedir.

1995 tarihli XL sayılı Kamu İhale Kanunu ile Macaristan Kamu İhale Kurumu kurulmuş olup, kurumun yapısı 2015 tarihli ve CXLIII sayılı Kamu Alımları Hakkında Kanun ile korunmuştur. Kurum Macaristan Parlamentosu'na tabidir.

Kamu alımlarında adil rekabet koşullarının oluşturulması amacıyla, yerel küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin tedarik prosedürlerine erişimini kolaylaştırmak, çevrenin korunmasını teşvik etmek ve Macaristan tarafından kamu alımları alanında imzalanan uluslararası anlaşmalara ve Avrupa Birliği direktiflerine uygun olarak kamu fonlarının etkin kullanımının şeffaflılığının ve kamu kontrolünün sağlanması amacıyla 2015 tarihli ve CXLIII sayılı Kamu Alımları Hakkında Kanun Macaristan Ulusal Meclisi tarafından kabul edilmiştir. Kanun ve uygulanmasına ilişkin detaylı bilgilere <https://www.kozbeszerzes.hu/torveny/act-cxliii-of-2015-on-public-procurement/> linkinden erişmek mümkündür. <https://www.kozbeszerzes.hu/cikkek/hungarian-public-procurement-rules> linkinden ise Macaristan Kamu Alımlarına ilişkin tüm mevzuata erişilebilmektedir.

Kamu ihale ilanları <https://www.kozbeszerzes.hu/ertesito/> linkinde Macarca yayınlanmakta olup, aynı ilanlara tüm AB üyesi ülkelerin ihalelerinin günlük olarak ilan edildiği <https://ted.europa.eu/TED/browse/browseByMap.do> İngilizce web sitesinden de takip etmek mümkündür.

### 3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

#### İmalat Sanayi

İmalat sanayi Macaristan'ın gayri safi milli hasılasının dörtte birini oluşturmakta olup, imalat sektörünün geliştirilmesi ve desteklenmesi Macar Hükümetinin stratejik politikalarından biridir. Son yıllarda Macaristan yüzlerce yeni sanayi yatırımına ev sahipliği yapmıştır. 2017 ve 2018 yıllarında sanayi yatırımları artmıştır. 2018 yılındaki en büyük yatırımcılar şu şekildedir: Continental, BMW, Sanmina, Rehau-Automotive, Flex, SMG, GS Yuasa and SK Innovation.

İmalat sektöründeki yatırımcılar için yapılan analizlere göre, Macaristan arz piyasasına, işgücü piyasasına, üniversitelere ve lojistik imkanlara ulaşma açısından Orta Avrupa'daki en çekici üç ülke arasında yer almaktadır.

Gerek imalat sektöründe öne çıkan otomotiv, elektronik, ilaç ve tıbbi teknoloji sektörleri, gerekse bilgi ve iletişim teknolojileri, enerji, lojistik, gıda ve turizm sektörleri yatırımcılar için önem arz eden sektörlerdir.

#### Otomotiv Sektörü

115.000'den fazla kişinin istihdam edildiği otomotiv sanayi, Macaristan'ın toplam ihracatının %20'sini üretmektedir. Macaristan otomotiv sektörü üretiminin %91,8'i ise ihraç edilmektedir. Audi, Mercedes, Opel ve Suzuki gibi sektörün dünya devleri Macaristan'ı tercih etmektedir. Macaristan, Avrupa Birliği ve Schengen bölgesinin bir üyesi olarak stratejik konumu ile bölgesel bir dağıtım merkezi oluşturmaktadır.

Macaristan otomotiv sektörü yabancı yatırımlar için cazibesini devam ettirmekte olup, BMW, Debrecen'deki yeni montaj tesisi projesi ile Macaristan'a 1 milyar Euro yatırım yapmaktadır. BMW, 14 ay süren görüşmelerin ardından yeni tesisi için Avrupa'daki bir dizi şehir arasından Debrecen'i seçmiştir. Yatırımın ilk aşamada 1.000 kişilik bir istihdam yaratması öngörülmektedir. BMW'nin açıklamasına göre, tesis yılda tek bir üretim hattında 150.000 geleneksel ve elektrikli araç üretecektir.

#### Elektronik Endüstrisi

Macaristan, 112.000'den fazla çalışanı ile Merkezi ve Doğu Avrupa'nın (CEE) en büyük elektronik sağlayıcısıdır. Elektronik endüstrisi, Macaristan'daki toplam imalat sanayiinin %22'sini temsil etmektedir. Macaristan, bölgedeki toplam elektronik üretiminin % 26'sını gerçekleştirmektedir. Avrupa'daki en iyi 10 Elektronik Üretim Hizmeti ("EMS") sağlayıcısının altısı Macaristan'da (Jabil, Flextronics, Foxconn, Sanmina, Zollner ve Videoton) bulunmaktadır. National Instruments ve Jabil gibi bazı şirketler ayrıca Ar-Ge faaliyetlerinde de bulunmaktadır.

## **İlaç ve Tıbbi Teknoloji Endüstrisi**

Macaristan'ın yüzyıllık geleneği ile güçlü bir şekilde geliştirmeye devam ettiği ilaç endüstrisi, Macar ekonomisinin en verimli ve başarılı sektörlerinden biridir. Macaristan ilaç sanayinde Merkezi ve Doğu Avrupa'da önemli bir konuma sahip olup, yaşam bilimleri şirketleri için ideal bir yatırım ortamı sunmaktadır. Şirketlerin çoğu dört yaşam bilimleri kümesinde yer almaktadır: Budapeşte, Debrecen, Szeged ve Pécs. İlaç ve biyoteknoloji sektörü 15.000'den fazla kişiye istihdam sağlamaktadır.

## **Gıda Endüstrisi**

Gıda endüstrisi ağırlıklı olarak 10'dan daha az çalışanı olan mikro işletmeler (endüstride yer alan şirketlerin % 85'ine kadar) tarafından oluşturulmuştur. Gıda endüstrisinin %47'si yabancı sermayeyle temsil edilmektedir. Doğrudan yabancı yatırımın en fazla paya sahip olduğu ürünler: et ve et ürünleri, çay, kahve ve alkolsüz içeceklerdir. Gıda ve içecek endüstrileri ihracatı, toplam ihracatın yaklaşık %7,6'nı kapsamakta ve ağırlıklı olarak (% 90'dan fazla) AB ülkelerine ihraç edilmektedir.

## **Bilgi ve İletişim Teknolojisi Endüstrisi (ICT)**

Bilgi ve iletişim teknolojisi (BİT) ülkenin GSYH'sinin %10'unu oluşturmaktadır. Macaristan'daki BİT pazarı telekomünikasyon, BT hizmetleri, dış kaynak kullanımı hizmetleri ve yazılım ve donanım ürünlerinden oluşmaktadır. Bilişim teknolojileri sektöründeki araştırma ve geliştirme; anti-virüs ve BT güvenlik hizmetleri sağlayan yazılım geliştirme üzerine yoğunlaşmaktadır.

## **Enerji**

Macaristan elektrik ve doğalgaz piyasasının liberalleşmesini 2008 yılında tamamlamıştır. Diğer taraftan Macaristan enerjisinin büyük bir bölümünü ithal etmekte olup, bu durumun uzun bir süre daha bu şekilde devam edeceği görülmektedir. Macaristan'ın enerji tüketimi fosil yakıtlara dayanmakta olup doğal gaz ve petrol ürünleri %60,2 ile en enerji tüketiminde büyük paya sahiptir. Nükleer santrallerden sağlanan enerji ise tüketimin %15,7'sini karşılamaktadır. Bunların yanısıra yenilenebilir enerji kaynaklarının tüketim içindeki payı giderek artmaktadır. Yenilenebilir enerji kaynakları içerisinde asıl katkının biyokütle bazlı enerji üretiminden sağlanması beklenmektedir. Her çeşit organik atıklardan (bitkiler, otlar, yosunlar, algler, gübre ve sanayi atıkları) elde edilen enerji çeşidi olan biyokütle bazlı enerji projeleri ve geri dönüşüm projelerinin önemi artmaktadır. Ayrıca, güneş enerjisi sektörü giderek gelişirken, jeotermal enerji üretiminin de Macaristan'da önümüzdeki yıllarda gelişeceği öngörülmektedir.

Macaristan'ın tek nükleer enerji yatırımı olan PAKS'ın 2 yeni reaktörle büyütülmesi çalışmaları devam etmekte olup, projenin %80'i Rusya tarafından finanse edilirken, Macar hükümeti 2019 yılında bütçeden yaklaşık 335 milyon Euro kaynak ayırmıştır. Mevcut durumda 4 reaktör ile çalışan santralin söz konusu 2 yeni reaktörünün 2026-2027 yıllarında

faaliyete geçmesi beklenirken, bu süreçte 300-350 adet ihaleye çıkılması beklenmektedir. Firmalarımızın söz konusu ihaleleri yakından takip etmeleri beklenmektedir.

Macaristan'ın en büyük firması MOL ise Mart 2018'de Macaristan'da üç sanayi tesisinde güneş enerjisi santrali yatırımına başlamıştır. Fotovoltaik santrallerin, 9 binden fazla hanenin tüketim ihtiyacına eşdeğer olan 18.38 MWp'lik kapasitede çalışması planlanmaktadır. Tesislerin, MOL'ün Tiszaújváros'taki petrokimya fabrikasında, Százhalombatta'daki Tuna rafinerisinde ve Füzesgyarmat tesisinde kurulması planlanmış olup, tesisler MOL'un yerel dahili orta gerilim dağıtım şebekelerine bağlanacaktır. MOL diğer taraftan, 2018 yılı Mart ayında faaliyete geçen Tiszaújváros'ta sentetik kauçuk (S-SBR) yatırımı ve 2019 yılı Mayıs ayında temelini attığı kauçuk bitüm tesisi yatırımı ile petrokimya yatırımlarına devam etmektedir. Söz konusu projelerin yanısıra MOL'un Macaristan, Hırvatistan ve Slovakya'da endüstriyel yatırım planları bulunmaktadır. İnşaat firmalarımız bu projelerle ilgili ihaleleri yakından takip etmektedirler.

## **Lojistik Sektörü**

Macaristan'ın son derece gelişmiş nakliye altyapısı ve lojistikte köklü bir geçmişe sahip olması sayesinde şirketler, hizmet kalitelerini önemli ölçüde artırabilecek şekilde yüksek verimlilik ve katma değerden yararlanabilirler. Macaristan, tüm Avrupa'daki en yüksek otoyol yoğunluğuna sahip ülkelerdendir ve Belçika ve Hollanda'dan sonra üçüncü en yüksek yol yoğunluğuna sahiptir. Budapeşte'den 6 farklı Avrupa başkentine, arabayla sadece birkaç saat içinde ulaşılabilir.

Macaristan, Avrupa'daki önemli limanlara ve terminallere doğrudan bağlantılıdır. Birkaç ana tren hattı, Macaristan'ı, Batı Avrupa'nın ana limanlarıyla (ör. Hamburg, Bremerhaven, Rotterdam), Adriyatik'ten (Koper, Rijeka, Trieste) ve Karadeniz'den (Constanta) düzenli blok tren hizmetleri ile bağlar.

Demiryolu ağı tüm ülkeyi kapsar ve uluslararası demiryolu ağının ayrılmaz bir parçasıdır, dolayısıyla komşu bölgelerden ve diğer birçok Avrupa ülkesinden uluslararası ekspres trenlerle kolay erişim sağlar. Macar demiryolu sisteminin toplam uzunluğu 7,712 km, bunun 1,224 km'si (% 15,9) çift yönlü, elektrikli demiryolu ağının toplam uzunluğu 3,033 km'dir (% 39,3).

Diğer taraftan Macaristan yaklaşık 3 milyar Euro değerinde, Budapeşte-Belgrad Yüksek Hızlı Tren Projesinin yenilenmesi projesine başlayacak olup, ihaleyi Çin-Macar Konsorsiyumu kazanmıştır. Projenin aynı zamanda Orta ve Güneydoğu Avrupa'da planlanan Budapeşte-Belgrad-Üsküp-Atina uluslararası demiryolu bağlantısının ilk etabını oluşturması beklenmektedir. Modernizasyon ile birlikte iki kent arası seyahat süresinin 3,5 saate inmesi beklenmektedir. Macaristan kara ülkesidir ancak Tuna Nehri ile Kuzey Denizi ve Karadeniz'e erişimi vardır. Tuna-Ren-Ana Kanal, Rotterdam, Amsterdam, Antwerp ve Batı Avrupa'daki sanayi merkezlerini Köstence ile Tuna-Karadeniz Kanalı vasıtasıyla Karadeniz'e bağlar.

2017'de Budapeşte'deki ana lojistik alanının fiyatı 44,4 Euro / m<sup>2</sup> / yıl olarak hesaplanmıştır. Düşük mülkiyet ve inşaat maliyetleri nedeniyle Macaristan'daki asal kiralama bölgedeki en düşük kiralardan biridir. (Slovakya 43,2 Euro, Polonya 63 Euro, Çek Cumhuriyeti 49,8 Euro).

## Tarım ve Hayvancılık

Macaristan'ın yüzde 80'inden fazlası kaliteli toprakla kaplıdır, toplam ekilebilir arazi 7,4 milyon hektardır. Tarımsal üretim alanı %57, ormancılık ise %21'dir. Toplam arazi alanının yaklaşık üçte ikisi çiftçilik için kullanıldığından ve tarımda hala geleneksel teknolojiler kullanıldığından ötürü bu alanda **bilgi ve teknoloji transferi** mükemmel bir yatırım fırsatı olarak görünmektedir. Ar-Ge faaliyetlerinde fırsatlar ve küresel en iyi uygulamaların benimsenmesi yeni girenler için kârlı bir iş fırsatı oluşturmaktadır. Macaristan, **GDO içermeyen ve biyo gıda üretimini** teşvik etmektedir. Üstün yer altı ve yüzey suyu rezervleri tarım için uygundur. Enerji ve tarımsal turizm amaçlı çok sayıda termal yay mevcuttur. AB fonları tarım ve kırsal kalkınma için kullanılabilir.

HİPA (Hungarian Investment Promotion Agency-Macaristan Yatırım Ajansı) Tarımsal ürünlerin işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik yeni tesis yatırımları veya mevcut tesislerin kapasite artırımı ve teknoloji yenilenmesine yönelik yatırımlar veya yarım kalmış tesislerin tamamlanmasına yönelik yatırımlar ile ekonomik faaliyet yatırımları ve altyapı tesislerine yönelik yatırımları teşvik etmekte ve desteklemektedir.

Diğer taraftan, Macaristan'da yaz mevsiminin kısa olması nedeniyle **yaygın olmayan seracılık faaliyetlerinin artırılmasını teminen termal su/sıcak su kaynaklarının Seracılıkta kullanılmasını teminen ciddi oranlarda teşvik verilmeye başlanmıştır.**

1 Mayıs 2014 tarihinde 1994 tarihli "Ekilebilir Toprak Yasası" yürürlükten kaldırılarak yerine 122 sayılı "Tarım ve Orman Arazilerinin Devri Hakkında Kanun" yürürlüğe girmiştir. Yeni Kanuna göre, **çiftçi olmayan Macar vatandaşları ve AB uyrukluları, yalnızca 1 hektar kadar arazi satın alabilme hakkına sahip olurken, "Çiftçiler" olarak görülen tüzel kişiler ise 300 hektara kadar tarım arazisi satın alabilmektedirler.** Kiralanabilecek azami alan **1.200 hektara** kadar çıkmaktadır. Hayvancılık işletmelerinde alanın maksimum boyutu **1.800 hektardan** fazla olamamaktadır. Öte yandan yeni Kanun ile **Tüzel kişilikler arazi alımlarından hariç tutulmuşlardır.**

Öte yandan arazi transferleri, belirli kullanım kısıtlamalarına da bağlıdır. **Mülkiyetin ilk beş yılı için alıcı, arazinin kullanımını herhangi bir üçüncü şahsa devredememektedir,** toprağı işleme yükümlülüğüne uymak zorundadır ve toprağı tarım dışı amaçlarla kullanmamayı taahhüt etmelidir.

Macaristan tarımının performansı 2010 yılından bu yana istikrarlı bir şekilde artmaktadır. 2010-2018 yılları arasında cari fiyatlarla 1.686 milyar HUF'dan 2.720 milyar HUF ile sektörün çıktısı Avrupa Birliği içerisinde en hızlı büyümeyi yakalamıştır. Bu da yaklaşık% 50'lik bir artışa karşılık gelmektedir ve yavaş yavaş Batı Avrupalı rakipleri yakalamaktadır. Tarımsal ihracat da 2010'dan bu yana% 50 artarak 5,8 milyar EUR'dan 8,7 milyar EUR'ya yükseldi. Böylece, Macar çiftçilerin dış pazarlardaki ürünlerine olan talep artmaktadır. Tarımsal

patlamanın gıda işleme üzerinde de olumlu bir etkisi olmuştur. Her yıl, gelirlerini sabitlemek, risklerini azaltmak ve finansman pozisyonlarını iyileştirmek için çiftçilere neredeyse 500 milyar HUF tutarında doğrudan ve ulusal sübvansiyon ödenmektedir. Kırsal Kalkınma Programında, (öncelikle) mikro, küçük ve orta ölçekli işletmeler ve aile çiftlikleri ile hayvancılık, bahçecilik veya gıda üretimi gibi emek yoğun sektörler için yaklaşık 1.300 milyar HUF ayrılmıştır. Fonların% 50'den fazlası (Avrupa Birliği'ndeki benzer programların ortalamasından fazlası) yatırım projelerine harcanmaktadır.

Macaristan'da hayvancılık, dolayısıyla geleneksel olarak hayvancılık tarımda önemli bir rol oynamaktadır.

En önemli hayvan türleri sığır, domuz, kümes hayvanları ve koyunlardır.

Canlı hayvanların ve hayvansal ürünlerin brüt çıktısı 2018'de şu anki temel fiyatlarla 943 milyar HUF dur ve üretim tarımsal üretimin yüzde 35,3'ünü oluşturmaktadır.

Üretim hacmi 2018'de bir önceki yıla göre yüzde 5.7 daha yükselmiştir.

Üretim kümes hayvanlarında yüzde 13, sığırlarda yüzde 7 ve domuz sektöründe yüzde 3 artmıştır.

Yerli et üretimi 2018 yılında yüzde 6,7 oranında artışla 1,6 milyon tona ulaşmıştır.

Hayvansal ürünler olarak 1.9 milyar litre süt üretiyle bir önceki yıla göre yüzde 1 düşmüştür, ancak 2,5 milyar yumurta üretimi ile bir önceki yıla göre yüzde 2,5'lik bir artış gerçekleşmiştir.

## Çevre ve Konut Sektörü

Macaristan'da çevre ve konut sektörü önemli potansiyel yatırım alanları olarak değerlendirilebilir. Özelleştirme programında bulunan yatırımlar yabancı yatırımcılar için fırsat olarak görülebilir. Birçok kamu şirketi şimdiye kadar özelleştirildiğinden, özelleştirmelerin hızı son yıllarda önemli ölçüde yavaşlamıştır. Macaristan Devlet Holding Şirketi (MNV), 2008 yılında Macar Özelleştirme ve Devlet Holding Şirketi'nin (APV)'nin yerine faaliyet göstermekte ve devletin varlıklarının yönetimi ve özelleştirmeden sorumludur.

Macaristan'da inşaat sektörü ulusal ekonominin önemli bir parçası olarak değerlendirilmektedir. İnşaat sektörü, 2014 yılında GSYİH'nin yaklaşık %3.43'ünü oluştururken 2015 yılında az da olsa artarak %3.69'unu, 2016 yılında düşüş göstererek % 3,1'ini oluşturmuş, 2017 yılında ise yükselerek %4,1 'ini, 2018 yılında ise ortalama %4,04'ünü oluşturmuştur. (Kaynak: Macar İstatistik Ofisi).

Macaristan'da inşaat sektöründe bina inşaatında geçen sene **%22,3** oranında artış meydana gelmiştir. Tüm inşaat sektörünün proje çıktısı ise 2014 yılında 2.070 milyar HUF, 2015 yılında bu değer küçük bir artışla 2.171,7 milyar HUF, 2016 yılında düşüş göstermiş 1.812,7 milyar HUF' inmiş, 2017 yılında ise yukarı yönlü bir artışla 2.494,8 milyar HUF, **2018 yılında ise 3.347 milyar HUF'a ulaşmıştır**. İnşaat sektöründeki üretici fiyatları da geçtiğimiz yıla göre %3,3 oranında artış göstermiştir. (Kaynak: <http://www.ksh.hu>)



Macaristan Merkezi İstatistik Ofisi (KSH) tarafından yayımlanan verilere göre, 2017 yılında konut piyasasında yaşanan patlama 2018'de de devam etmiştir. 2018'de 2017 yılına kıyasla; Bina Yapımında yüzde 24,2, Mühendislik işlerinde %35,36, Uzmanlık Gerektiren Müteahhitlik Faaliyetlerinde ise %13,6 daha fazla gerçekleşmiştir. Konut inşaatındaki dinamik büyüme, 2018 yılında Macaristan'ın GSYİH' sına yüzde 7,9 oranında katkı sağlamıştır. (<http://www.kormany.hu/en/ministry-for-national-economy/hungarian-outlook>).

Gayrimenkul yatırımcılarının Macaristan'ın emlak pazarına ilgileri gözle görülür biçimde artmış ve işlem hacmi 2007 yılından beri en yüksek seviyesine ulaşmıştır. ABD, Orta Doğu, AB-15 ve Macarlardan kaynaklı bu talep artışının önümüzdeki yıllarda da devam etmesi öngörülmektedir. **“Ofis” piyasasında ise, özellikle birçok çok uluslu firmanın “çağrı merkezlerini” ya da “idari ofislerini (back office) Macaristan’da kurmayı tercih etmeleri bu alandaki talebi artırmıştır.**

## 4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

### İş Kültürü

Genellikle kültürlerine bağlı bir ülke olan Macaristan'da geleneksel tutum iş kültürüne de yansımış durumdadır. Macar iş insanları için yüz yüze görüşmek esastır. İş görüşmelerindeki hususları yazılı notlarla kayıt altına almayı tercih ederler. Görüşmelerde göz kontağını önemserler. Genellikle el sıkışmayı tercih ederler. İş toplantılarına katılırken, Macarlar normalde geleneksel giyimi tercih etmektedirler. Düzenlilik ve temizlik esastır. Her türlü resmi giyim makul görülmektedir. Kış mevsiminde koyu renkler, yaz aylarında daha açık renkler tercih edilmektedir. Çalışma saatlerinden sonra çoğu Macar iş insanı genellikle daha az resmi olarak giyinmektedir. Bununla birlikte, küçük ve orta ölçekli işletmelerde, resmi kıyafet kuralları genellikle yoktur. Gündelik iş kıyafetleri yaygındır.

Macaristan'da, özellikle yabancılarla yapılan toplantılarda dakiklik çok önemlidir. Mümkünse, planlanan toplantıdan yaklaşık 10 dakika önce hazır bulunulması tavsiye edilmektedir. Bununla birlikte, özellikle Budapeşte'de trafik yoğunluğundan dolayı bir gecikme (5-10 dk.) makul görülebilmektedir.

Macarca Macaristan'ın resmi dilidir ve Macarlar için çok değerlidir. Bununla birlikte iş dili İngilizcedir ve çok farklı seviyelerde İngilizce yeteneğine sahip iş insanları mevcuttur. Görüşmelerde bazı Macarca temel ifadelerin kullanılması olumlu bir etki oluşturabilmektedir. (Jo napot kivanok: İyi günler dilerim, Köszönöm szepen: Çok teşekkür ederim. vb.) Macarlar genellikle çekingen olmamakla birlikte ilk görüşmelerde böyle bir izlenim vermektelerdir. İş görüşmesi bir iş ortaklığına dönüşürse firma yetkililerini evlerine yemeğe davet edebilirler.

Macar iş insanları Noel sezonu dışında normalde hediye beklemezler. Bununla birlikte, zorunlu olmamakla birlikte küçük kurumsal hediyeler (örneğin, firmanın logosuyla kazınmış kalemler veya günlükler) veya ülkelerini temsil eden bir hediyelik eşya (el işçiliği ürünler, porselen vb.) kabul edilebilir. Macar iş insanı ev yemeğine davet etti ise çiçek, çikolata vb. küçük hediyeler ile gidilmesi uygun görülmektedir.

### Para Kullanımı

Macar para birimi Forint 1996'da konvertibl hale getirilmiş ve dövizle işlemlerin liberalleştirilmesi süreci 2001'de tamamlanmıştır. 2004 yılında AB'ye tam üye olan Macaristan'da avro yerine forint kullanılmaktadır.

Macaristan'da 26 ticari banka, 9 yabancı banka şubesi, 5 ipotek bankası, 3 ihtisas bankası bulunmaktadır. Nakit kullanımı hala ağırlıklı yöntemlerden biri iken, elektronik ödeme ve kart kullanımı günden güne artış göstermektedir. 1 Temmuz 2019'da başlayan bir sitemle Macaristan Merkez Bankası, yerli (HUF cinsinden) anlık ödeme çözümünü uygulamak için bir proje başlatmıştır. Yeni ödeme sistemi 24/7/365 temelinde Macar ödeme hesapları arasında saniyeler içinde ödeme yapmaya imkân vermektedir.

## **Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi uygulaması**

Macaristan'ın pasaport ve geçici giriş vize uygulamalarına dair gerekli bilgi ve belgelerin neler olduğuna dair detaylara aşağıdaki link den ulaşılabilir.

<https://www.macaristankonsoloslugu.com/macaristan-vizesi/macaristan-turistik-vize.html>

Macaristan Turistik Schengen Vize başvurularında kullanılacak pasaportun geçerliliği olabilmesi için sahip olması gereken özellikler: Vizenin bitiş tarihinden itibaren en az 3 ay geçerlilik süresi; pasaport verilerinin okunaklı, fotoğrafın net ve tahrip olmamış ve vize etiketinin basılabilmesi için en az 2 boş sayfasının olması gerekmektedir.

## **Resmi Tatiller (milli gün vb) ve Mesai Saatleri**

Macaristan'daki resmi tatil günleri 2020 yılı için şu şekildedir:

1 Ocak-Yılbaşı, 15 Mart- 1848 Devrimi, 10-13 Nisan Paskalya, 1 Mayıs İşçi Bayramı, 31 Mayıs-1 Haziran-Hamsin Yortusu, 20-23 Ağustos-Ulusal Bayram, 23 Ekim-Ulusal Bayram, 1 Kasım-Azizler Günü ve 24-26 Aralık-Noel Tatili.

Düzenli çalışma saatleri, pazartesten cumaya haftada 40 saattir. Çalışma süresi koşulları (örneğin tavan) ve fazla mesai için ekstra ödeme kesin bir şekilde kanunla düzenlenmektedir. Bu çerçevede Macaristan, fazla mesai saatlerinin artırılmasına yönelik olarak kanun değişikliği yapmış, 12 Aralık 2018 tarihinde yasalararak 1 Ocak 2019 itibariyle yürürlüğe giren İş Kanunu Değişikliği (Act CXVI of 2018 (XII.12) labour code) ile yıllık 250 saat olan fazla mesai süresi 400 saate çıkarılmıştır.

Yıllık ücretli tatil günleri 20 işgünü olup, en fazla 30 gün olmak üzere bu süre çalışanların yaş kategorilerine göre artmaktadır.

## **Yerel Saat**

Macaristan, Greenwich'e göre 1 saat ileridedir (GMT + 1).

## 5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

### Şirket Türleri

1988 tarihli “Macaristan Şirketler Yasası”, AB mevzuatına uyum sağlamak üzere önce 1997 yılında büyük ölçüde değiştirilmiş, ardından da söz konusu yasa da 2006 yılında kapsamlı bir değişikliğe gidilmiş ve bugünkü (Act IV of 2006 on Business Associations) halini almıştır. 2006 yılında yapılan güncellemede, Yasa büyük ölçüde AB üyesi ülkelerde geçerli mevzuatta ile paralel hale getirilmiştir.

Yürürlükte bulunan Yasa’ya göre, Macaristan’da yerli veya yabancı uyruklu tüm gerçek ve tüzel kişilikler, herhangi bir ön izne gerek kalmadan Macaristan’da şirket kurma hakkına sahiptirler. Bu konudaki tek koşul, kurulacak şirketin merkezinin Macaristan olmasıdır. Mevcut haliyle yasada 4 ana şirket türü tanımlanmaktadır. Bunlar;

- Limited Şirket (Limited Liability Company, **Korlátolt Felelősségű Társaság – Kft.**)
- Genel Ortaklık (Unlimited Partnership, **Közkereseti Társaság- Kkt**)
- Limitli Ortaklık (Limited Partnership, **Betéti Társaság -Bt.**)
- Anonim Şirket (Company Limited by Shares),
  - **Részvénytársaság – Rt.**, (Özel Sektöre ait)
  - **Zártkörűen Működő Részvénytársaság, “Zrt.”** (Özel sektöre ait)
  - **Nyilvánosan Működő Részvénytársaság, “Nyrt.”** (Kamuya ait)

Temel olarak, söz konusu firma çeşitleri arasındaki farkı, **üstlenilen mali sorumluluğun ölçüsü** belirlemektedir. Macaristan’da iş yapmak isteyen gerçek ve tüzel kişiliğe sahip yabancılar, bu şirket türlerini, herhangi bir sınırlamaya maruz kalmadan, kurma veya kurulu bir şirkete ortak olma hakkına sahiptirler.

Ancak, bankacılık gibi **özel izin** gerektiren alanlarda önceden bir izin alınması gerekiyorsa, şirketin kurulabilmesi için önce bu iznin alınması koşulu aranmaktadır. Ayrıca, Macar kanunlarına göre, bazı alanlarından ancak belirli şirket türleri faaliyet gösterebilir. Örnek vermek gerekirse, **bankacılık yapabilmek için mutlaka Anonim Şirket (Nyrt veya Zrt)** kurulması şartı aranmaktadır.

- **Limited Şirket**

Yukarıda sayılan şirket türleri arasında, küçük ve orta ölçekli yerli ve yabancı girişimcilerin en çok tercih ettikleri şirket türü, Macarca kısaltması Kft. olan ve Türkiye’deki limitet şirkete tekabül eden şirket türüdür. Bu şirket türü, görece olarak az sayıda ortağın olduğu ve her bir ortağın şirketin faaliyetlerine aktif olarak katıldığı durumlarda daha çok tercih edilen bir şirket türü olup, ortaklar şirketin yükümlülüklerini şirketteki payları kadar paylaşmaktadırlar. Bu türden şirketler, tek kişi tarafından da kurulabilmekte olup, yasal olarak sermayesinin ise en az **3.000.000 forint** olması gerekmektedir. Bu sermaye miktarının, nakdi veya aynı olarak ödenmesi mümkündür.

Öte yandan, şirket tek ortaklı bir şirket olarak kurulması veya sermayenin tamamının aynı biçimde ödenecek olması durumlarında, şirket sermayesinin tamamının, şirketin kayıt ettirilmesi için yapılacak başvurudan önce ödenmesi koşulu aranmaktadır. Eğer şirketin birden fazla ortağı varsa ve şirketin sermayesinin hepsi aynı olarak ödenmeyecekse, bu durumda **şirket sermayesinin % 50'sinin (ya da sermayenin en az 250 bin forintlük kısmının)** başvurudan önce açılacak **banka hesabına yatırılması gerekmektedir**. Sermayenin geri kalan kısmı ise, tescilden sonra geçen 1 yıllık süre içinde ödenmek durumundadır.

Şirketin en üst karar alma birimi, "ortaklar toplantısı" olup, bu toplantının en az yılda bir defa yapılması koşulu bulunmaktadır. Bu toplantıda karar alınabilmesi için ise, kuruluş sözleşmesinde aykırı bir madde yoksa şirket hisselerinin en az % 51'ine sahip olan ortakların toplantıda hazır bulunması gerekmektedir. Şirketin günlük işleri bu amaçla görevlendirilecek müdür tarafından yürütülebilmektedir. (Şirket Müdürü şirketin ortaklarından birisi de olabilir.) Ayrıca, bu tür şirketler, eğer sermayesi 50 milyon forintten fazla değilse veya istihdam ettiği işgücü sayısı 200'ü aşmıyorsa, "denetleme kurulu" belirlemek zorunda değildirler.

- **Anonim Şirket**

Bu şirket türü, yasada en fazla düzenleme getirilen şirket türü olup, Türkiye'deki anonim şirketlere benzemektedir. Bu şirket türü, görelî olarak sermayenin büyük ve çok sayıda ortağın olduğu durumlarda daha fazla tercih edilmektedir. Bununla birlikte, bu şirket türünün tek kişi tarafından kurulması da mümkündür. Bu tür şirketlerin genel kısaltması **Bt.** iken, şirketin hisselerinin tamamı veya bir kısmının halka arz edilen kamu şirketleri **Nyrt. (Nyilvánosán Működő Részvénytársaság)** olarak adlandırılmakta, özel şahısların tarafından kurulan ve hisseleri kamuya açık olmayan şirketler ise **Zrt. (Zártkörűen Működő Részvénytársaság)** olarak tanımlanmaktadır.

Öte yandan, minimum sermaye miktarı, Nyrt. şeklindeki şirketlerde 20 milyon HUF (yaklaşık 65.000 ABD Doları), Zrt. türü şirketlerde ise 5 milyon HUF (yaklaşık 16.300 ABD Doları) olarak belirlenmiştir. Bu şirket türünde, normal, ayrıcalıklı, çalışanlar için vb. çeşitli şekillerde hisse türleri olabilmektedir. Her bir hisse, hisse sahibinin şirketteki hak ve sorumluluğunu temsil etmektedir. Şirketin en üst karar alma merci "hissedarlar toplantısı" olup, bu toplantıda şirket hakkında stratejik kararlar alınmaktadır. Ayrıca, bu tür şirketler, günlük işleri yürütmekle yetkili bir "yönetim kurulu" ile bir "denetleme kurulu" ve "murakıp" tayin etmek zorundadırlar. Son olarak, bu şirket türü, tüm diğer şirket türleri arasında hisse senedi çıkarma yetkisine sahip olan tek şirket türü olması açısından da farklılık göstermektedir.

- **Genel Ortaklık**

Bu şirket türünün kurulabilmesi için en az iki ortağın olması koşulu aranmakta olup, bu ortaklar şirketteki paylarına bakılmaksızın, sınırsız olarak şirketin borç ve yükümlülüklerinin tamamını üstlenmektedirler. Ayrıca, diğer şirket türlerinde kurulmuş olan şirketler de, bu tür şirketin ortağı olabilirler. Bu tür şirketlerde, ortakların şirketin faaliyetlerine aktif bir biçimde katılması ve yürütmesi koşulu aranmaktadır. Eğer şirketin istihdam ettiği işgücü sayısı 200'ü aşmıyorsa bu durumda şirket tarafından bir "denetleme kurulu" atanması zorunluluğu bulunmaktadır.

- **Limitli ortaklık**

Bu şirket türünün kurulabilmesi için en az iki ortağın olması koşulu aranmakta olup, ortaklarından birisinin sınırsız, diğerinin ise ortaklığı ile sınırlı yükümlülük ve sorumluluğu bulunmaktadır. Şirketi yönetme ve 3. taraflarla iş yapmaya sadece sınırsız sorumluluğa sahip olan ortak yetkilidir. Kar dağıtımı ise, ortakların hisselerine göre yapılmakta olup, tarafların karar vermesi durumunda bunda değişikliğe gidilebilmektedir.

Ancak, herhangi bir ortağın kar dağıtımından tamamen çıkarılması mümkün değildir. Ayrıca, eğer şirketin istihdam ettiği işgücü sayısı 200'ü aşıyorsa bu durumda şirket tarafından bir "denetleme kurulu" atanması zorunluluğu bulunmaktadır.

- **Diğer**

Macaristan'da iş yapmak isteyen yabancı yatırımcıların kurabileceği iki ayrı ortaklık türü daha mevcuttur.

- **Temsilcilik Ofisi:**

Bunlardan ilki "Temsilcilik Ofisi" olup, bu yolla kurulan Ofis, ana firma adına Macaristan'da temel olarak ürünlerin pazarlanması konusunda çalışmalar yapabilmekte, bunların dışında faaliyetlerde bulunması mümkün olmaktadır. Bu tür ofisler, Macaristan'da yatırım yapmak isteyen ancak bu yatırımı yapmadan önce pazarın koşullarına ve ürünlerine karşı talebi görmek isteyen firmalar için ideal bir yöntem olmaktadır. Temsilcilikler kendi isimleri adına iş bağlantıları yapamadıklarından, gerek kurumlar gerek gelir vergisi ödemekle yükümlü olmadıkları gibi Muhasebe Kanunu'nun hükümlerine de uymak zorunda değildirler.

- **Şube Açma:**

Macaristan'da yabancı firma için iş yapma tekniklerinden bir diğer ise, Macaristan'da bir "Şube-Büro" açılmasıdır. Bu Şube, temsilcilik ofisinin aksine, ana firmanın temel iştegi alanına giren faaliyetleri yapma yetkisine sahip olmaktadır. Şubeler de yukarıda tanımlanan firma tipleri gibi Tescil Mahkemesi'ne, merkezi ve yerel vergi kurumlarına kaydettirilmelidir.

Söz konusu şubelerde istihdam edilecek yabancı ve Macar çalışanlar ortak girişimin yabancı sahibi ile iş sözleşmesi yaparlar. Muhasebe tutma esasları Macar firmalarınınki ile aynıdır. Macaristan'da kayıtlı bir muhasebe şirketini bu konuda yetkilendirmelidirler. Söz konusu şubeler yıllık mali bildirimlerde bulunmalı ve vergi raporları hazırlamalıdır. Şubeler kurumlar vergisi ödemekle yükümlü olup, gelir vergisi ödemekle yükümlü değildirler.

Tüm bu firma türleri arasında, sadece **Limited (Kft.) ve Anonim Şirket (Nyrt. ve Zrt.) "tüzel kişiliğe" sahip** olup, diğerlerinin tüzel kişiliği bulunmamaktadır. Bununla birlikte, tüm şirket türlerinin kendi adlarına iş yapma ve yükümlülük alma konusunda yasal kapasitesi bulunmaktadır.

## **Macaristan'da Şirket Kurma Prosedürü**

Macaristan'da firma kurmak için önce firma tipi seçilmeli, adı belirlenmeli ve seçilen ismin başka bir firma adına kayıtlı olup olmadığına Tescil Mahkemesi'nce kontrolünün yapılmasının ardından bir avukat tarafından "**Şirket Kuruluş Belgesi (ŞKB)**" hazırlanmalı ve

hazırlanacak bu belge bir avukat, yasal danışman veya bir noter tarafından tasdik edilmelidir. Bu belge hazırlanırken, ilgili Yasa'da bulunan örnek formun kullanılması imkânı da bulunmaktadır.

### **Şirket Kuruluş Belgesinde;**

Şirketin adı, merkezinin adresi, şirket ortaklarının isim, unvan, adres ve anne kızlık isimleri, şirketin faaliyet alanı, sermaye miktarı, şirketin yöneticilerinin isim, adres ve anne kızlık isimleri, ortakların payları, şirket adına imza yetkisine sahip kişilerin isim ve adresleri, eğer atanması gerekiyorsa denetleme kurulu ve murakıba ilişkin bilgiler, eğer belirli bir süre için kurulmuşsa şirketin süresi vb. bazı bilgileri içermesi gerekmektedir. Bu bilgiler, kamuya açık bilgiler olup, şirket ortaklarının, kamuya açık olmasını istemedikleri hususlara ilişkin ayrı bir belge imzalayıp, Macar makamlarına sunması beklenmektedir.

Çabuk ve sorunsuz bir tescil işlemi için şirketlerin aşağıdaki belgeleri ibraz etmeleri gerekmektedir:

- Ana sözleşme veya şirketin kuruluşuna ilişkin belge (Memorandum of Association),
- Yabancı bir ortakla şirket teşkil edildiğine ilişkin sertifikanın aslı ile tasdik edilmiş Macarca tercümesi (gerçek kişilerin pasaport numarası da talep edilmektedir).
- Şirketin bütün ortaklarının ve yöneticilerinin tasdik edilmiş listesi,
- İmza sirküleri (şirket adına imza atabilecek yetkililerin imzası), Şirketin kuruluşu sırasında her bir kurucu tarafından yapılan sermaye veya benzeri katkıların miktarının belgelendirilmesi,
- Tescil ücretinin ödendiğine ilişkin belge
- Resmi Gazete 'de yayım bedelinin ödendiğine dair belge
- Prosedür gereği yapılan ödentilerin yapıldığına ilişkin belge
- Depozitonun yatırıldığına dair belge
- Tescil için başvuru

Yukarıda belirtilenler çerçevesinde **yabancı dildeki bütün dokümanlar Macaristan'da tercüme ve tasdik edilmelidir.**

**Tescil Mahkemesi** şirketlerin kuruluşuna ilişkin olarak kendilerine sunulan belgelerin Macar kanunlarına uygun olup olmadığını araştırmaktadır. Söz konusu Mahkeme, bu tetkiki müteakip, şirketin kaydını yazılı bir kararla teyit etmektedir

**Macar kanunlarına göre, Macaristan'da kurulan tüm şirketlerin "tescil" ettirilmesi, bunun için ise, ŞKB'nin imzalanmasından itibaren 30 gün içinde "Macaristan Tescil Mahkemesi'ne başvurulması gerekmektedir. 1 Temmuz 2008 tarihinden itibaren, bu başvurunun elektronik ortamda yapılması zorunluluğu getirilmiştir.**

Buna ilişkin Macarca belgelere <http://ceginformacioszolgalat.kormany.hu/> adresinden ulaşılması mümkündür. **Basitleştirilmiş elektronik başvuru olarak adlandırılan bu yöntem kullanıldığında hem başvuru maliyeti aşağıya çekilmekte hem de başvurunun onaylanması süresini 30 günden 7 güne indirebilmektedirler.** Eğer kanun gereği, şirketin kuruluşu herhangi bir ön izin gerekiyorsa (banka kuruluşu vb.), bu durumda, bu belgenin de başvuruya eklenmesi gerekmektedir. Başvuru yapıldığı andan itibaren, başvuru kabul ya da ret edilene kadar geçen sürede şirket faaliyetlerine başlayabilmektedir.

Eğer normal yollardan başvuru yapılmışsa, Tescil Mahkemesi, kendisine başvuru yapıldıktan sonra en geç 30 gün içinde bir karar vermek zorundadır. Eğer mahkeme bu süreler içinde olumlu ya da olumsuz bir karara varamazsa, bu durumda yukarıda belirtilen süreleri takip eden 9. gün sonunda firmanın otomatik olarak tescil edildiği kabul edilir. **Temsilcilik ve Büroların da Mahkemeye kayıt olma zorunluluğu bulunmaktadır.**

Tescil Mahkemesine kayıt olan şirket aynı zamanda, **yerel belediyelere, Devlet Vergi Ofisi, Merkezi İstatistik Ofisi ve Sosyal Güvenlik Otoritesi'ne de kayıt olmak zorundadır.** Şirket türlerine göre kayıt ücretleri ise şöyledir;

#### ***Şirket Türlerine Göre Kayıt Ücretleri***

<b>Şirket Türleri</b>	<b>Kayıt Ücretleri* (Forint, HUF)</b>
Kamuya ait Anonim şirketler (Nyrt)	600,000
Özel sektöre ait Anonim şirketler(Zrt)	100,000
<b>Tüzel kişiliğe sahip diğer şirketler (Kft.)</b>	<b>100,000</b>
Tüzel kişiliği olmayan şirketler (Kkt. ve Bt.)	50,000
Yabancı bir şirketin Bürosu	50,000
Temsilcilik Ofisi	50,000

(\* )1 Euro: yaklaşık 320 Forint

Macaristan'da kurulacak **bazı tür şirketler** için “**minimum sermaye gerekliliği**” aranmakta olup, bu limit, **Limited Şirketler (Kft.) için 3 milyon forint, Kamuya Açık Anonim Şirketler (Nyrt) için 20 milyon forint, Özel Anonim Şirketler (Zrt.) için ise 5 milyon forinttir.** Diğer şirket türleri için ise böyle bir minimum sermaye limiti bulunmamaktadır.

#### ***Şirketler İçin Minimum Sermaye Gerekliliği***

<b>Şirket Türleri</b>	<b>Minumum Sermaye (Forint, HUF)</b>
Kamuya ait Anonim şirketler (Nyrt)	20,000,000
Özel sektöre ait Anonim şirketler (Zrt)	5,000,000
<b>Tüzel kişiliğe sahip diğer şirketler (Kft.)</b>	<b>3,000,000</b>
Tüzel kişiliği olmayan şirketler (Kkt. ve Bt.)	Gerekli değil
Yabancı bir şirketin Bürosu	
Temsilcilik Ofisi	

Ayrıca, Eylül 2007 tarihinde yapılan son değişiklikle, bu sermayenin tamamı “**nakdi**” veya “**aynı**” olabilmektedir. **Nakdi sermaye %30'dan az** olmamalıdır. Tescil Mahkemesi, ibraz edilen bütün dokümanları aldığı yazılı olarak beyan eder. Yeni şirketin sosyal sigorta numarası, vergi numarası ve istatistik numarası da Mahkeme'deki diğer bir Bölüm tarafından verilmektedir.



## Sigorta

### Macaristan Sosyal Güvenlik Sistemi

Macaristan'da tüm çalışanlar maaşlarından otomatik olarak düşen **yerel ve federal gelir vergilerini** öderler ve ayrıca Ulusal Sağlık Sigortası Fonu'na da ek bir ücret öderler. İşverenlerin de HIF'e belli bir yüzde ödemeleri gerekmektedir.

Macaristan'da Ulusal Sağlık Sigorta Fonu (HIF) - The Országos Egészségpénztár Penztar (OEP) **kamu hastanelerinde** çok çeşitli tedavilere erişim imkanı sağlamaktadır. Ulusal Sağlık Sigorta Fonu ( HIF) toplanan vergilerle ve devletin sağladığı katkı ile finanse edilmektedir. Ancak sadece HIF (OEP)'e kayıtlı olan doktor/hastanelerden ücretsiz tedavi alınabilmektedir.

Macaristan'da ikamet eden, çalışan, okuyan yabancılar, mülteciler ve bakmakla yükümlü oldukları kişiler de HIF kapsamındadır ve kendilerine Ulusal Sağlık Sigortası tarafından bir **Ulusal Sağlık Sigortası Kartı (TAJ kártya)** ve **Sağlık Sigortası Numarası (TAJ szám)** verilir.

Macaristan'da kamu sağlık sisteminin yanında, özel sağlık sistemi de vardır. Ancak özel sağlık giderlerinin tamamını hastanın bizzat kendisi tedaviden önce nakit öder ya da yine tedaviden önce sigorta numarasını ibraz eder. Devlet hiç bir biçimde katkıda bulunmamaktadır.

### **Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında İmzalanan “Sosyal Güvenlik Anlaşması”:**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında yapılan “Sosyal Güvenlik Anlaşması” **1 Nisan 2018** tarihinde yürürlüğe girmiştir. Buna göre;

Türk bir çalışan, “Türkiye'de yerleşik ve Macaristan'da iş yapmakta olan bir Türk şirketi” tarafından istihdam edildiyse, **sosyal güvenlik katkı paylarını / vergilerini** Macaristan'da ödemeye gerek olmayacaktır, zira Türkiye'nin Sosyal Güvenlik Sistemine tabi olacaktır. Sadece kişisel gelir vergisini ödeyecektir. Türkiye’de Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından verilen **“TR / HU 101 Sertifikası”** ile Macar Sağlık Sistemini kullanma hakkına sahiptir (iki dilli bir formdur, bu yüzden çevirmeye gerek yoktur - AB'de A1 adlı forma benzer).Çalışan, sağlık hizmetlerini kullanması durumunda Hastanelerde göstermek için bu TR / HU 101 Sertifikasını yanına almak zorundadır. Hastanelerde sadece acil servisler ücretsizdir. Önceden ödemek zorunda olduğu diğer hizmetler olması durumunda, faturayı saklaması halinde ödeme için Sosyal Güvenlik Kurumuna başvurabilecektir.

ANCAK, bir Macar şirketi tarafından istihdam edilen çalışanlar Türk Sosyal Güvenlik Sisteminden çıkması halinde Ulusal Sağlık Sigortası Kartı (TAJ kártya) almaya hak kazanabilirler. Zira, Macaristan Sosyal Güvenlik Kurumu, çalışanın Türk Sosyal Güvenlik Sistemi kapsamında olmadığını ispatlaması halinde **TAJ Kartını** vermektedir.

## **Bankacılık Mevzuatı**

Macaristan AB üyesi olmakla birlikte Euro Zone dışındadır. Başbakan Viktor Orbán ilk olarak 2011'de Macaristan'ın henüz Euro için hazır olmadığını ve 2020'den önce de kabul etmeyeceklerini ilan etmişti. 2013'te ise Macaristan'da kişi başına düşen GSYİH'nın, Euro Bölgesi ortalamasının % 90'ına ulaşmaya kadar geçiş olmayacağını ilan etmişti. Günümüzde Macaristan'da kişi başına düşen milli gelir yaklaşık 16,5 bin Dolar civarında iken, Avrupa ortalaması ise 38 bin Dolar seviyesindedir.

Macaristan bankacılık sektöründe faaliyet gösteren 60 kurum bulunmaktadır. Bunların arasında 26 ticari banka, dokuz yabancı banka şubesi, beş ipotek bankası, dört yapı topluluğu, üç ihtisas bankası ve - büyük konsolidasyon sonucunda - 13 kredi veya tasarruf kooperatifi bulunmaktadır.

2018'in sonu itibari ile bankacılık sektörünün% 49,9'u yerli şirketlerin elinde, bunun da neredeyse üçte ikisi devlete aittir.

Bankacılık sektöründe 2.235 şube hizmet vermektedir. Yaklaşık 40.000 kişiyi istihdam etmektedir (Macaristan'daki toplam istihdamın% 0.89'u). Ülkenin 2018'de 9,8 milyonluk nüfusu bulunduğu düşünüldüğünde 10,5 milyon banka hesabı, 9,1 milyon ödeme kartı (bunların% 72'si temassız), 5.100 ATM ve 136.400 POS terminali bulunmaktadır.

Elektronik ödemeler 2017'de artış göstermiştir POS terminallerinin% 83'ü temassız kart kabulünü desteklemektedir. 2017 yılında perakende ödemelerin üçte ikisi temassız kartlarla yapılmıştır. İnternet veya mobil bankacılık hizmetlerinden erişilebilen ödeme hesaplarının oranı 2,5 puan artarak% 82'ye yükselmiştir.

1 Temmuz 2019'da başlayan bir sitemle Macaristan Merkez Bankası, yerli (HUF cinsinden) anlık ödeme çözümünü uygulamak için bir proje başlatmıştır. Yeni ödeme sistemi 24/7/365 temelinde Macar ödeme hesapları arasında saniyeler içinde ödeme yapmaya imkna vermektedir.

Bankacılık sektörünün toplam kredi portföyünün yaklaşık% 35'i finansal olmayan şirketlere,% 30'u hane ve yakınlarıyla bağlantılı hane halklarına ve% 15'i dış sektöre (dörtte üçü yabancı şirket sektörüne) sağlanmaktadır. 2018 yılında, kurumsal krediler krizden bu yana görülmeyen bir oranda yıllık bazda yaklaşık% 15 büyümüşken perakende kredileri % 6 artış göstermiştir. Bankacılık sektörünün mevduatı, 2018 yılında toplamda% 9,5 oranında artarken, kurumsal ve hanehalkı mevduatları% 15 oranında artmıştır.

### **Ülke Aidiyetlerine göre Macaristan'da faaliyet gösteren bankalar:**

**100% Macar:** Budapest Bank, Duna Takarék Bank, Gránit Bank, Magnet Bank, Merkantil Bank, MKB Bank, OTP Bank, Polgári Bank, Takarékbank

**100% Almanya:** Commerzbank, Deutsche Bank, Porsche Bank

**100% Avusturya:** Raiffeisen Bank, Sopron Bank Burgenland, Erste Bank, Oberbank

**100% Fransa:** BNP Paribas, Cetelem Bank, Cofidis

**100% İtalyan:** CIB Bank, UniCredit Bank

**100% Çin:** Bank of China

**100% Amerika:** Citibank

**100% Hollanda:** ING Bank

**100% Belçika:** K&H Bank

**100% Güney Kore:** KDB Bank

**100% Rusya:** Sberbank

## **Vizeler**

Macaristan Ankara Büyükelçiliği Türkiye’de yaşayan Macaristan vatandaşları, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ve Türkiye’de oturma izni olan yabancı uyruklu vatandaşların vatandaşlık işlemleri, vize işlemleri, kayıt işlemleri, oturma işlemleri gibi resmi işlemlerin yapıldığı yetkili kurumdur. Macaristan Ulusal Vizesi (uzun süreli vize) almak için Macaristan İstanbul Başkonsolosluğu ya da Macaristan Büyükelçiliği Konsolosluk vize bölümüne başvurulması gerekmektedir. Macaristan Kısa süreli (Schengen vizesi) vizesi için ise (180 gün içerisinde 90 günü geçmeyecek şekilde) Macaristan Konsolosluğu’nun yetkilendirdiği vize başvuru merkezlerine başvuru yapılmaktadır.

Macaristan Ankara Büyükelçiliği 10 Kasım 2017 tarihinden itibaren *As Visa Solutions Vize Başvuru Merkezi* ile işbirliğine başlamıştır. Bu tarihten itibaren Macaristan’a gitmek isteyen yolcular vize başvurularını AS Visa Solutions Vize Başvuru Merkezinden yapmaktadır.

Macaristan Büyükelçiliği –Ankara: <https://ankara.mfa.gov.hu/tur/page/vize-islemleri>

Macaristan Başkonsolosluğu-İstanbul: <https://isztambul.mfa.gov.hu/tur/page/d-tipusu-vizum>

**Macaristan Büyükelçiliği: Adres:** Sancak Mahallesi, Layoş Koşut Cad. No. 2, Yıldız, Çankaya, Ankara

**Macaristan Başkonsolosluğu İstanbul adresi:** POLAT OFIS B Blok, İmrahor Cad. Yankı Sokak No: 27 Gürsel Mah., Kağıthane – 34400 İSTANBUL

## **Schengen Vizesi İçin Gerekli Dokümanlar:**

C Tipi vize başvuruları **aşağıda adresleri bulunan AS Visa ofislerinden yapılabilir**

**Ankara:** Aziziye Mahallesi Cinnah Caddesi No: 98/1 Çankaya / ANKARA

**İstanbul:** Ergenekon Mahallesi Cumhuriyet Caddesi Fransız Hastanesi Sokağı No: 5/ 1-2-3-4-5-6 Harbiye Şişli / İSTANBUL

**İzmir:** İsmet Kaptan Mahallesi Gazi Osman Paşa Bulvarı No.: 7/ Z 22 35210 Konak / İZMİR

Telefon: 0212 245 95 95 Fax : 0212 245 94 94 E - mail: info[at]as-visa.com

**Vize başvuru formları:**

Türkçe: /asset/view/118628/TRSchengen Visa Application form\_February 2020\_\_final.pdf

İngilizce: [https://konzulizsolgalat.kormany.hu/download/5/0b/82000/kerelemnyomtatvany\\_ENG.pdf](https://konzulizsolgalat.kormany.hu/download/5/0b/82000/kerelemnyomtatvany_ENG.pdf)

Macarca: [https://konzulizsolgalat.kormany.hu/download/4/0b/82000/kerelemnyomtatvany\\_HUN.pdf](https://konzulizsolgalat.kormany.hu/download/4/0b/82000/kerelemnyomtatvany_HUN.pdf)

**Oturum İzinleri**

**10 Aralık 2018 tarihinden itibaren, oturma izni başvuruları sadece aşağıda adresleri bulunan AS Visa ofislerinden yapılabilmektedir.**

**Ankara:** Aziziye Mahallesi Cinnah Caddesi No: 98/1 Çankaya / ANKARA

**İstanbul:** Ergenekon Mahallesi Cumhuriyet Caddesi Fransız Hastanesi Sokağı No: 5/ 1-2-3-4-5-6 Harbiye Şişli / İSTANBUL

**İzmir:** İsmet Kaptan Mahallesi Gazi Osman Paşa Bulvarı No.: 7/ Z 22 35210 Konak / İZMİR

Telefon : 0212 245 95 95 Fax : 0212 245 94 94 E - mail: info[at]as-visa.com

Başvurunun ibrazını takiben, başvurunun yapıldığı gün, başvuran her bir kişi ile Macaristan Başkonsolosluk binasında mülakat yapılmaktadır.

Oturma izni başvurusu sadece randevu ile yapılabilmektedir. Randevular bu link üzerinden alınmaktadır: [ifr.mfa.gov.hu](http://ifr.mfa.gov.hu)

Başvuru süreci ile ilgili gerekli ve detaylı bilgiye, Macaristan Göç ve İltica Ofisi websitesi üzerinden; [bmbah.hu/index](http://bmbah.hu/index). ulaşılabilir.

Başvuru için gerekli olan form ve ekler bu websitesinden indirilebilir: [bmbah.hu/index](http://bmbah.hu/index).

**90 Günü Aşan İkamete Hak Kazandıran Oturum İzinleri Hakkında:**

Oturum izni başvurusu Macaristan Göçmenlik ve Vatandaşlık İşleri Kurumu (BMH) değerlendirmektedir. Göçmenlik ve Vatandaşlık İşleri Kurumu'nun olumlu kararı durumunda Konsolosluk, oturma izninin alınması amacıyla Macaristan'a giriş yapılmasını sağlayan ve en fazla 30 güne kadar ikamet etmeye hak tanıyan tek girişli vize verir. Bu demektir ki, oturma izni ve bunun teslim alınmasına hak tanıyan vizenin verilmesi hakkında eş zamanlı karar çıkmaktadır. Bu vize, Macaristan'a giriş yapmaya ve orada Göçmenlik ve Vatandaşlık İşleri Kurumu'nun Macaristan'daki ikamet yerinize göre yetkili bölge müdürlüğünden oturma iznini almaya hak tanımaktadır. (BMH bölge müdürlüklerinin yetki alanı, adresleri ve telefon numaraları bu sayfanın sonunda bildirilmektedir).

### **Oturma İzni (Uzun Süreli Vize) Prosedürü Hakkında Bilgi:**

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının, 90 günü aşan iş edinme, gönüllü çalışma, eğitim alma, araştırma yapma ya da Macaristan'da yaşayan üçüncü ülke vatandaşı ile aile birleşimi yapmaları durumunda, oturma izni (uzun süreli vize) almaları gerekmektedir.

Oturma izni için mutlaka fiilen Macaristan'a gitmeden önce başvurulmalıdır. Oturma izni için başvuruların, başvurularını İstanbul'daki AS Visa merkezinden yapmaları gerekmektedir.

*Adres: Ergenekon Mahallesi Cumhuriyet Caddesi Fransız Hastanesi Sokağı No:5/1-2-3-4-5-6 Harbiye Şişli – İstanbul*

AS Visa'daki oturma izni başvurusu sadece şahsen yapılabilmekte ve başvurunun devamındaki mülakat Macaristan Başkonsolosluğu'nda gerçekleştirilmektedir. Randevu bu link üzerinden alınabilmektedir. [ifr.mfa.gov.hu](http://ifr.mfa.gov.hu)

Üçüncü bir kişi için başvuru yapılamamaktadır. Bununla birlikte, pasaport ve oturma izni başvurusu üzerindeki karar, usulüne uygun şekilde başvuran tarafından imzalanmış yetki kağıdı eşliğinde, üçüncü bir kişi ile aldırılabilir.

### **Çalışma Amaçlı Oturma İzni İçin Gerekli Belgeler:**

- İlgili başvuru formu ve ilgili Ek
- Geçerli Pasaport
- İki Fotoğraf
- Sigorta (Seyahat ve Sağlık)
- İş öncesi kontratı / İstihdam kontratı (iki tarafça da imzalanmış)
- Çalışma bölge müdürlüğünden işgücü ihtiyacına karşılık verilen geçerli sertifika (Macarca: IGAZOLÁS MUNKAERŐGÉNY BEJELENTÉSÉRŐL)
- Macaristan'da konaklama belgesi (Macarca: "tulajdoni lap" özel/kiralık konaklama durumlarında tapu senedinin eklenmesi gerekmektedir)
- Pozisyon için gerekli diploma ve sertifikaların RESMİ çevirileri
- Kişinin ilk maaşını alana kadar nasıl geçineceği ile ilgili sertifika (banka hesap dökümü veya işverenin finansal destek sağlayacağına dair yazı)
- E-devlet'ten veya SGK Müdürlüklerinden alınabilecek ve barkodu (QR kodu) olması gereken SGK belgesi

### **Kazançlı Faaliyette Bulunma Amaçlı Oturma İzni İçin Gerekli Belgeler:**

- İlgili başvuru formu ve ilgili Ek
- Geçerli Pasaport
- İki Fotoğraf
- Sigorta (Seyahat ve Sağlık)
- Macaristan'da konaklama belgesi (Macarca: "tulajdoni lap" özel/kiralık konaklama durumlarında tapu senedinin eklenmesi gerekmektedir)
- Pozisyon için gerekli diploma ve sertifikaların RESMİ çevirileri
- Firma dokümanları:
- Kazançlı faaliyetin niteliğine dair belge (The articles of association – Macarca: Alapító okirat)
- Teşebbüsün mahkeme kaydındaki sonuç (Macarca: végzés)

- Macaristan'daki meşguliyyete dair belge
- Pozisyonu doldurmak için gerekli olan yeterliliğin kazanılma belgesi
- Yıllık (beklenen) kazanç beyan belgesi
- Kişinin Macaristan'daki tasarrufunda bulunan para miktarının belgesi
- Bir önceki yılın basitleştirilmiş bilançosu (halihazırda faaliyet gösteren firma için) (Macarca: mérleg)
- Firmanın herhangi bir kamusal borcunun olmadığına dair belge (halihazırda faaliyet gösteren firma için) (Macarca: adóigazolás)
- İş planı (Macarca: üzleti terv)
- Faturalar / alıcı ve tedarikçi (Macarca: számlák)
- Ortak sözleşmeleri (Macarca: üzleti szerződés)
- Çalışanların sözleşmeleri (Macarca: alkalmazottak munkaszerződése)
- E-devlet'ten veya SGK Müdürlüklerinden alınabilecek ve barkodu (QR kodu) olması gereken SGK belgesi